

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

Р І Ш Е Н Н Я

Протокол № 84

14 липня 2021 року

**Про затвердження звіту про підсумки роботи
Комітету Верховної Ради України
з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів
за період роботи п'ятої сесії
Верховної Ради України дев'ятого скликання**

Відповідно до пункту 10 частини другої статті 34 і частини другої статті 53 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», заслухавши інформацію Голови Комітету Третякової Г.М., Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів **в и р і ш и в:**

затвердити письмовий звіт Комітету про підсумки роботи за період роботи п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання (додається).

Голова Комітету

Г.М.Третякова

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Комітету

від « 14 » липня 2021 року

(протокол № 84)

**Звіт про роботу
Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та
захисту прав ветеранів за період роботи п'ятої сесії
Верховної Ради України дев'ятого скликання**

Упродовж п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання (лютий – липень 2021 року) відповідно до положень частини першої статті 89 Конституції України, статті 1 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», затвердженого 27 січня 2021 року плану роботи Комітету (протокол № 61), із урахуванням прийнятих парламентом рішень і доручень Верховної Ради України та її керівництва, діяльність Комітету була спрямована на здійснення законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України, виконання організаційної та контрольної функцій.

У звітному періоді членами Комітету та працівниками його секретаріату було здійснено роботу з підготовки і проведення 23 засідань Комітету, 2 слухань у Комітеті, 9 засідань «круглих столів».

На засіданнях Комітету у період п'ятої сесії розглянуто 147 питань. Зокрема, розглянуто та прийнято рішення по 117 законопроектах, із них по 105 законопроектах, з опрацювання яких Комітет визначено головним. Упродовж сесії Комітетом підготовлено та направлено для розгляду Верховною Радою України 71 законопроект, із них 6 прийнято як закон, 2 прийнято у першому читанні.

Із 105 законопроектів, з опрацювання яких Комітет визначено головним, по 22 законопроектах Комітет, керуючись вимогами частини першої статті 94 та пунктом 3 частини другої статті 94 Регламенту Верховної Ради України, вніс пропозиції Голові Верховної Ради України Д.Разумкову про їх повернення суб'єктам права законодавчої ініціативи без включення до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України та без розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України; 51 законопроект рекомендовано включити до порядку денного, із них: 24 – прийняти за основу, 11 альтернативних - відхилити, 1 - прийняти за основу та в цілому, 3 – направити авторам на доопрацювання. Вісім законопроектів підготовлено до другого читання та рекомендовано прийняти у другому читанні та в цілому; 5 законопроектів, включених до порядку денного п'ятої сесії, рекомендовано за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу, 6 – повернути на доопрацювання, 8 – відхилити, 1 – направити на

повторне перше читання. Чотири законопроекти рекомендовано зняти з розгляду у зв'язку із втратою актуальності.

Отже, основна робота Комітету була зосереджена на здійсненні законопроектної функції, зокрема, щодо попереднього розгляду та підготовки висновків і пропозицій до законопроектів, які належать до предметів відання Комітету. При цьому, з метою прийняття членами Комітету об'єктивних рішень широко практикувалися звернення до державних органів, наукових установ та громадських об'єднань і об'єднань організацій роботодавців для отримання зауважень і пропозицій стосовно законопроектів, а також залучення їх представників до участі в засіданнях Комітету.

Для опрацювання законопроектів до другого читання створювались робочі групи, до складу яких входили не лише народні депутати України, а й представники державних органів, об'єднань профспілок і об'єднань організацій роботодавців, громадських об'єднань, фахівці науково-дослідних інститутів, експерти.

Зокрема, проведено засідання робочих груп по доопрацюванню до другого читання законопроектів:

про захист трудових мігрантів та боротьбу з шахрайством у працевлаштуванні за кордон (реєстр. № 2365);

про внесення змін до статті 5 Закону України "Про гуманітарну допомогу" (реєстр. № 3527);

про внесення зміни до статті 2 Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» щодо підвищення дітям з інвалідністю, постраждалим від вибухонебезпечних предметів, розміру державної соціальної допомоги (реєстр. № 3573);

про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення рівних можливостей матері та батька на догляд за дитиною (реєстр. № 3695);

про внесення змін до деяких законів України щодо посилення соціальних гарантій осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю (реєстр. № 4113);

про внесення змін до деяких законів України щодо надання пільг окремим категоріям громадян України, що звертаються за вчиненням консульських дій (реєстр. № 4539);

про внесення змін до Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» щодо приведення у відповідність із деякими законодавчими актами (реєстр. № 4542);

проекту Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» щодо підвищення рівня пенсійного забезпечення окремих категорій осіб» (реєстр. № 4555).

Упродовж п'ятої сесії Верховною Радою України прийнято 11 законів України та 1 Постанову Верховної Ради України, підготовлених Комітетом для розгляду:

03 лютого 2021 р. прийнято Постанову Верховної Ради України «Про заходи щодо запровадження Електронного реєстру листків непрацездатності» №№ 1192-IX (подана народними депутатами Третьяковою Г.М., Ткаченком О.М., Струневичем В.О та іншими народними депутатами як проєкт реєстр. № 4243).

Зазначеною Постановою Верховна Рада України рекомендувала:

1. Кабінету Міністрів України:

вжити заходів щодо прискорення розробки та внесення змін до відповідних нормативно-правових актів з метою впровадження Електронного реєстру листків непрацездатності;

подати до Верховної Ради України законопроєкти, спрямовані на забезпечення інформаційної взаємодії електронної системи охорони здоров'я з Електронним реєстром листків непрацездатності (у разі необхідності);

здійснити аудит ефективності використання коштів, виділених на впровадження Електронного реєстру листків непрацездатності;

інформувати до 1 березня 2021 року Верховну Раду України про вжиті заходи та щоквартально у подальшому;

доручити відповідним центральним органам виконавчої влади до 15 лютого 2021 року:

розробити та затвердити свої нормативно-правові акти, необхідні для впровадження Електронного реєстру листків непрацездатності;

здійснити процедуру погодження із Фондом соціального страхування України та затвердити Порядок видачі, продовження та обліку листків непрацездатності;

забезпечити повноцінне функціонування Електронного реєстру листків непрацездатності.

2. Рахунковій палаті включити до плану роботи на 2021 рік здійснення аудиту ефективності та фінансового аудиту щодо запровадження Електронного реєстру листків непрацездатності.

04 лютого 2021 року прийнято Закон України «Про внесення змін до статті 47-1 Закону України «Про зайнятість населення» щодо надання допомоги по частковому безробіттю на період карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб» № 1212-XI (поданий Кабінетом Міністрів України як проєкт Закону реєстр. № 3010а).

Законом внесено зміни до статті 47-1 Закону України «Про зайнятість населення», які передбачають можливість надання допомоги по частковому безробіттю на період карантину не лише у період карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби

COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, а й у випадку встановлення подібних обмежень у зв'язку з іншими захворюваннями в майбутньому.

Також надано право Кабінету Міністрів України визначати порядок надання допомоги по частковому безробіттю на період карантину, її розмір, строки надання, а також порядок повернення коштів, спрямованих на фінансування такої допомоги.

04 лютого 2021 року прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення правового регулювання дистанційної роботи» № 1213-XI (поданий народними депутатами України Третяковою Г.М., Гришиною Ю.М. та іншими народними депутатами України як проєкт реєстр. № 4051).

Законом на законодавчому рівні унормовується питання дистанційної та надомної праці.

Реалізація положень Закону дозволить забезпечити чітку регламентацію дистанційної та надомної роботи, запровадити сучасні форми дистанційної роботи, використовувати інформаційні технології у процесі трудових правовідносин, а роботодавцям, у разі необхідності, дозволить вживати невідкладних дієвих заходів, спрямованих на збереження життя та здоров'я працівників.

Крім того, удосконалення правового регулювання дистанційної та надомної роботи призведе до позитивного соціально-економічного ефекту через створення законодавчих стимулів для переведення великої кількості працівників з роботи за договорами цивільно-правового характеру на повноцінні трудові договори із роботодавцями.

04 лютого 2021 року прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати» № 1214-IX (поданий Кабінетом Міністрів України, реєстр. № 3817).

Законом встановлено вичерпний перелік грошових доходів громадян, які підлягають компенсації у випадку порушення встановлених строків їх виплати, з конкретизацією деяких з них з метою усунення корупційного фактора, що за висновками антикорупційної експертизи міститься в частині другій статті 2 Закону України «Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати». Зазначений перелік об'єктів компенсації доповнено такими доходами, як суми відшкодування шкоди, заподіяної фізичній особі каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, та суми, що виплачуються особам, які мають право на відшкодування шкоди у разі втрати годувальника. Крім того уточнено положення цього Закону стосовно джерел виплати компенсації, оскільки відповідно до Закону України від 28.12.2014 № 77-VIII створено Фонд соціального страхування України шляхом злиття Фонду соціального

страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

05 лютого 2021 р. прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівника в електронній формі» № 1217-IX (поданий Кабінетом Міністрів України як проєкт реєстр. № 3623).

Законом внесено зміни до Кодексу законів про працю України, Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та ряду інших законодавчих актів щодо запровадження обліку трудової діяльності працівника в електронній формі в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування.

У зв'язку з цим Закон врегульовує механізм накопичення, обробки та використання цієї інформації, зокрема, для ведення трудових книжок, обчислення страхового стажу, укладення трудового договору, призначення пенсій та інших цілей, передбачених законодавством, доступу до цієї інформації осіб, якої вона стосується, а також за її згоди – третіх осіб.

Зокрема, включення Пенсійним фондом України до реєстру застрахованих осіб відсутніх відомостей про трудову діяльність працівників здійснюється протягом п'яти років з дня набрання чинності цим Законом.

Разом з тим, збережено право на оформлення паперової трудової книжки для працівників, які вперше приймаються на роботу за їх вимогою.

Передбачено також автоматичне призначення пенсії за віком, у разі набуття застрахованою особою права на призначення пенсії за віком при досягненні пенсійного віку, на підставі відомостей, наявних в системі персоніфікованого обліку.

04 березня 2021 року прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання надмірному тиску на суб'єктів господарювання заходів державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю та зайнятість населення» № 1320-IX (проєкт Закону реєстр. № 0958).

Закон спрямовано на удосконалення порядку здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю та зайнятість населення, підвищення його ефективності, а також зменшення фінансового навантаження на роботодавця.

Законом внесено відповідні зміни до Кодексу законів про працю України, Закону України «Про зайнятість населення» та деяких інших законодавчих актів, якими розмежовано державний, внутрішній та громадський контроль за додержанням законодавства про працю; уточнено підстави для притягнення до відповідальності за недопущення до проведення

перевірки, створення перешкод у її проведенні; визначено граничні строки накладення фінансових санкцій за порушення законодавства про працю та зайнятість населення та винесення контролюючим органом припису при першому вчиненні правопорушення; встановлено адміністративну відповідальність посадових осіб органів державного нагляду (контролю) за винесення приписів, розпоряджень, податкових повідомлень-рішень, вимог та рішень про накладення фінансових стягнень, що скасовані в адміністративному чи судовому порядку тощо.

30 березня 2021 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про надання допомоги застрахованим особам на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» № 1358-IX (поданий Президентом України Зеленським В.О. як проєкт реєстр.№ 5300 та визначений невідкладним для позачергового розгляду Верховною Радою України).

Закон спрямований на підтримку застрахованих осіб у зв'язку із запровадженням на території окремих адміністративно-територіальних одиниць з метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, обмежувальних протиепідемічних заходів, що призвели до тимчасового зупинення діяльності суб'єктів господарювання. Для цього запроваджено за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів виплату застрахованим особам, які втрачають частину заробітної плати чи доходу у разі запровадження додаткових обмежувальних протиепідемічних заходів, одноразової допомоги у розмірі: за рахунок коштів Державного бюджету України – вісім тисяч гривень; за рахунок коштів місцевого бюджету – у розмірі, визначеному рішенням органу місцевого самоврядування.

13 квітня 2021 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення зміни до статті 22 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо соціального захисту у разі настання тимчасової непрацездатності» № 1380-IX (поданий народними депутатами України Климпуш-Цинцадзе І.О., Фріз І.В. та іншими народними депутатами України як проєкт реєстр.№ 5187).

Законом унесено зміни до статті 22 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», якими відновлено право застрахованих осіб отримувати матеріальну допомогу у разі тимчасової втрати працездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві.

15 квітня 2021 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо

забезпечення рівних можливостей матері та батька на догляд за дитиною» № 1401-IX (поданий народними депутатами України Бардіною М.О., Жмеренецьким О.С. та іншими як проєкт Закону реєстр. № 3695).

Законом надано можливість матері або батьку дитини скористатися правом на отримання відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (як рівне право кожного з батьків дитини). Крім того, роботодавець за власні кошти може надавати одному з батьків частково оплачувану відпустку для догляду за дитиною більшої тривалості. Закон також передбачає, що працівник має повідомити роботодавця не пізніше як за 10 календарних днів до дня дострокового припинення відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Законом передбачено запровадження нового виду відпустки – «одноразова оплачувана відпустка при народженні дитини тривалістю до 14 календарних днів».

Реалізація положень Закону сприятиме більшій участі чоловіків у вихованні дітей, а також поєднанню трудової діяльності із сімейними обов'язками, скасуванню норм, які обмежують права чоловіка на відпустку для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, створенню передумов для посилення ролі батька у вихованні дітей та розвитку відповідального батьківства в Україні. Крім того, прийняття Закону сприятиме усуненню непрямої дискримінації жінок у трудових відносинах (роботодавці, як правило, не зацікавлені у прийомі на роботу молодих жінок та жінок, які мають малолітніх дітей).

21 травня 2021 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення зміни до статті 2 Закону України "Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю" щодо підвищення дітям з інвалідністю, постраждалим від вибухонебезпечних предметів, розміру державної соціальної допомоги» № 1477-IX (поданий Кабінетом Міністрів України як законопроєкт реєстр. № 3573).

Законом доповнено ст. 2 Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» новою частиною, згідно з якою "Розмір державної соціальної допомоги на дітей з інвалідністю віком до 18 років, інвалідність яких пов'язана з пораненням чи іншим ушкодженням здоров'я від вибухонебезпечних предметів, з урахуванням всіх надбавок, підвищень та інших доплат, у тому числі передбачених Кабінетом Міністрів України, підвищується на 50 відсотків розміру державної соціальної допомоги на дітей з інвалідністю віком до 18 років на підставі документів, визначених Кабінетом Міністрів України. Зв'язок інвалідності з пораненням чи іншим ушкодженням здоров'я від вибухонебезпечних предметів, отриманим дитиною з інвалідністю до 18 років, встановлюється лікарсько-консультативними комісіями закладів охорони здоров'я у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України".

01 червня 2021 року Верховна Рада України прийняла з урахуванням пропозицій Президента України Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо перейменування Фонду соціального захисту інвалідів і приведення термінології у відповідність із законодавством у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю» № 1499-IX (поданий Кабінетом Міністрів України як проєкт Закону реєстр. № 3964).

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо перейменування Фонду соціального захисту інвалідів і приведення термінології у відповідність із законодавством у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю» (надалі – Закон) був прийнятий Верховною Радою України 27 січня 2021 року.

Президент України 18 лютого 2021 року скористався своїм правом вето і запропонував повторно розглянути зазначений Закон, датою набрання чинності якого визначено 1 січня 2021 року (п. 1 розділу II «Прикінцеві положення») та запропонував п. 1 розділу II «Прикінцеві положення» Закону викласти в такій редакції: «1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування».

Законом з метою приведення назви Фонду соціального захисту інвалідів у відповідність до Закону України «Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї» шляхом внесення змін до Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» та Закону України «Про зайнятість населення» змінено назву «Фонд соціального захисту інвалідів» на «Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю».

29 червня 2021 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» щодо підвищення рівня пенсійного забезпечення окремих категорій осіб» № 1584-IX (поданий Кабінетом Міністрів України як проєкт Закону реєстр. № 4555).

Законом передбачено урегулювання питання забезпечення права на отримання державної пенсії, обчисленої з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня відповідного року, для всіх учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, осіб, які брали безпосередню участь у ліквідації інших ядерних аварій та їх наслідків, у ядерних випробуваннях, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї і внаслідок цього стали особами з інвалідністю.

Законом встановлюються рівні можливості пенсійного забезпечення окремих категорій осіб з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, щодо яких встановлено причинний зв'язок

інвалідності з Чорнобильською катастрофою, осіб, які брали безпосередню участь у ліквідації інших ядерних аварій та їх наслідків, у ядерних випробуваннях, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї і внаслідок цього стали особами з інвалідністю.

Поряд із цим Верховною Радою України прийнято за основу 5 законопроектів, підготовлених Комітетом до розгляду:

- про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питань формування прожиткового мінімуму та створення передумов для його підвищення (поданий народними депутатами України Третьяковою Г.М., Струневичем В.О. та іншими народними депутатами, реєстр. № 3515)

Законопроектом пропонується внести зміни до 46 нормативно-правових актів, якими, зокрема, встановити таке:

1) скасувати використання прожиткового мінімуму в якості розрахункової величини для обрахунку розмірів посадових окладів працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери, державних органів, органів прокуратури та для військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу. Натомість пропонується використовувати мінімальний розмір посадового окладу, встановлений на 1 січня календарного року для відповідних категорій працівників;

2) застосовувати розрахункову одиницю, що затверджується законом про Державний бюджет України на відповідний рік, для визначення штрафів та грошових стягнень за адміністративні, кримінальні та інші порушення;

3) врегулювати питання щодо плати за надання адміністративних послуг;

4) запровадити встановлення прожиткового мінімуму у відсотковому співвідношенні до середньомісячної зарплати в Україні за рік, що передуює року формування Державного бюджету України на наступний рік, з урахуванням прогнозного рівня інфляції поточного року. Таке відсоткове співвідношення має становити не менше 40 відсотків у 2021 році з поступовим щорічним збільшенням до 50 відсотків у 2031 році;

5) встановити, що для цілей Закону України «Про прожитковий мінімум» під домогосподарством розуміється деклароване економічне об'єднання одного/двох/декількох осіб, які ведуть спільний облік доходів та витрат, що оподатковуються податком на доходи фізичних осіб;

6) доручити Кабінету Міністрів України:

- до 1 жовтня 2022 року розробити і внести на розгляд до Верховної Ради України проекти законодавчих актів щодо встановлення неоподатковуваного мінімуму доходів громадян на рівні прожиткового мінімуму, затвердженого у Законі України про Державний бюджет України на відповідний рік, та запровадження системи оподаткування доходів

домогосподарств в частині, що перевищує розмір прожиткового мінімуму усіх членів домогосподарства;

- до 2025 року забезпечити створення органу виконавчої влади, діяльність якого буде спрямована на систематичне дослідження витрат домогосподарств, та затвердити методологію формування прожиткового мінімуму, розрахунок якої базуватиметься на фактичних витратах домогосподарств.

7) визначити розміри, у яких мають застосовуватися показники прожиткового мінімуму, обраховані відповідно до цього Закону, для системи оподаткування доходів домогосподарств та для системи обрахунку пенсій відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», починаючи із 44 відсотків у 2021 році і до 100 відсотків у 2041 році (підвищення на два відсотка кожного року). Для призначення допомоги відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» передбачається залишити використання рівня забезпечення прожиткового мінімуму, який щорічно визначається законом про Державний бюджет України на відповідний рік.

8) запровадити для визначення розміру мінімальної заробітної плати врахування розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, розрахованого відповідно до статті 5 Закону України «Про прожитковий мінімум», а не встановленого законом про Державний бюджет України на відповідний рік.

- про внесення змін до деяких законів України щодо посилення соціальних гарантій осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю (поданий Кабінетом Міністрів України (реєстр. 4113).

Законопроект передбачає внесення змін до Законів України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», «Про державний кордон України», «Про державну прикордонну службу України», «Про прикордонний контроль» в частині посилення соціальних гарантій для осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю, надання права позачергового обслуговування в будь-яких касах, на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності та підпорядкування, які надають будь-які послуги населенню, а також забезпечення позачергового пропуску осіб з інвалідністю першої групи, дітей з інвалідністю, осіб з інвалідністю, які їдуть на лікування (за наявності підтвердних документів), та осіб, які супроводжують осіб з інвалідністю або дітей з інвалідністю (не більше ніж дві особи, які супроводжують особу з інвалідністю або дитину з інвалідністю), через державний кордон України, контрольні пункти в'їзду на тимчасово окуповані території та виїзду з таких територій не частіше ніж один раз на тиждень в один бік, за відсутності у транспортних засобах, якими вони переміщуються, інших осіб, а також узгодження термінології з іншими нормативно-правовими актами.

Реалізація законопроекту позитивно впливатиме на інтереси осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та осіб, які супроводжують осіб з інвалідністю першої групи та дітей з інвалідністю.

- про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування національної системи кваліфікацій (поданий народним депутатом України Коваль О.І. та іншими народними депутатами України реєстр. № 4147).

Законопроектом пропонується надати визначення термінів та понять «вид занять (професія)», «професійна кваліфікація (повна професійна кваліфікація)», «часткова професійна кваліфікація», «професійний стандарт» тощо, а також містяться положення щодо розроблення та затвердження таких стандартів, створення та ведення Реєстру видів занять (професій) та кваліфікацій, запровадження діяльності галузевих (міжгалузових) рад з розроблення професійних стандартів, їх склад, завдання, права, фінансування тощо.

Змінами до статті 39-1 Закону України «Про освіту» пропонується прописати права Галузових рад з розроблення професійних стандартів, а також пропонується встановити, що фінансування діяльності галузових рад з розроблення професійних стандартів здійснюється їх засновниками та з інших джерел, не заборонених законом.

Крім того, законопроектом вносяться зміни до Закону України «Про освіту», якими пропонується з перехідних та прикінцевих положень прибрати доручення Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності Законом України «Про освіту» підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проект закону про національну систему кваліфікацій із залученням спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні і спільного представницького органу сторони професійних спілок на національному рівні, професійних асоціацій національного рівня.

- про внесення змін до деяких законів України щодо надання пільг окремим категоріям громадян України, що звертаються за вчиненням консульських дій (поданий Кабінетом Міністрів України (реєстр. 4539).

Редакцією законопроекту, прийнятою в першому читанні, передбачається, що за оформлення в закордонних дипломатичних установах України паспорта громадянина України для виїзду за кордон особам, які не досягли шістнадцятирічного віку, особам, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесеним до категорій 1 і 2, особам з інвалідністю I та II групи та дітям з інвалідністю консульський збір не справляється; за вчинення нотаріальних дій за кордоном за зверненнями осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесених до категорій 1 і 2, осіб з інвалідністю I та II групи та дітей з інвалідністю консульський збір не справляється.

- проєкт Закону України про внесення змін до Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» щодо приведення у відповідність із деякими законодавчими актами (поданий Кабінетом Міністрів України, реєстр. № 4542).

Проектом акта пропонується внести зміни до частини другої статті 26 Закону України „Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні”, що стосуються класифікації та термінології технічних та інших засобів реабілітації відповідно до міжнародних стандартів. Крім того, передбачено привести термінологію Закону України „Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні” у відповідність до законів України „Про освіту”, „Про повну загальну освіту”, „Про дошкільну освіту”, „Про професійну (професійно-технічну) освіту”, „Про автомобільний транспорт”.

Окрім законопроектів, прийнятих Верховною Радою України як закони та прийнятих за основу за наслідками розгляду у першому читанні, упродовж п'ятої сесії Комітетом підготовлено для розгляду Верховною Радою України такі законопроекти:

Для розгляду у другому читанні:

1. Проєкт Закону України про внесення змін до статті 5 Закону України «Про гуманітарну допомогу» (реєстр. № 3527).

Законопроектом пропонується внести зміни до статті 5 Закону України «Про гуманітарну допомогу», якими до повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій віднести визнання гуманітарною допомогою вантажів вагою до 5 тонн (в чинних положеннях Закону – до 3 тонн), а також вантажів вагою до 22 тонн, якщо вони складаються виключно з товарів, необхідних для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів епідемій, перелік яких затверджений Кабінетом Міністрів України, або призначених для подолання інших надзвичайних ситуацій.

2. Проєкт Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо соціальної захищеності осіб з інвалідністю (реєстр. № 3780).

Законопроектом пропонується передбачити можливість надання особам з інвалідністю жилих приміщень без визнання їх такими, що потребують поліпшення житлових умов, та зарахування їх на квартирну чергу, а також окремою нормою передбачити механізм здійснення такої заміни, встановлення повноважень Кабінету Міністрів України у частині затвердження окремого порядку щодо регулювання цього питання.

Законопроект передбачає доповнення Житлового кодексу Української РСР новою статтею 421 «Заміна житла (жилих приміщень) особи з

інвалідністю», внесення змін до статті 30 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні».

Статтею 421 «Заміна житла (жилих приміщень) особи з інвалідністю» пропонується встановити, що заміна житла (жилих приміщень) особи з інвалідністю здійснюється відповідно до положень цього Кодексу, інших законів та нормативно-правових актів органами місцевого самоврядування шляхом:

обміну житла (жилого приміщення), займаного на умовах найму;

надання житла (жилого приміщення) за умови передачі займаного житла, яке перебуває у приватній власності особи з інвалідністю, у власність територіальної громади.

При цьому житло (желе приміщення), що надається особі з інвалідністю в результаті заміни, повинно відповідати вимогам безперешкодного доступу та бути пристосованим до потреб такої особи.

Порядок заміни житла (жилих приміщень) затверджується Кабінетом Міністрів України.

3. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення соціальних гарантій осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю» (реєстр. № 4113).

Законопроект передбачає внесення змін до Законів України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», «Про державний кордон України», «Про державну прикордонну службу України», «Про прикордонний контроль» в частині посилення соціальних гарантій для осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю, надання права позачергового обслуговування в будь-яких касах, на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності та підпорядкування, які надають будь-які послуги населенню, а також забезпечення позачергового пропуску осіб з інвалідністю першої групи, дітей з інвалідністю, осіб з інвалідністю, які їдуть на лікування (за наявності підтвердних документів), та осіб, які супроводжують осіб з інвалідністю або дітей з інвалідністю (не більше ніж дві особи, які супроводжують особу з інвалідністю або дитину з інвалідністю), через державний кордон України, контрольні пункти в'їзду на тимчасово окуповані території та виїзду з таких територій не частіше ніж один раз на тиждень в один бік, за відсутності у транспортних засобах, якими вони переміщуються, інших осіб, а також узгодження термінології з іншими нормативно-правовими актами.

Реалізація законопроекту позитивно впливатиме на інтереси осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та осіб, які супроводжують осіб з інвалідністю першої групи та дітей з інвалідністю.

4. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо надання пільг окремим категоріям громадян України, що звертаються за вчиненням консульських дій (реєстр. № 4539).

Редакцією законопроекту, прийнятою в першому читанні, передбачається, що за оформлення в закордонних дипломатичних установах України паспорта громадянина України для виїзду за кордон особам, які не досягли шістнадцятирічного віку, особам, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесеним до категорій 1 і 2, особам з інвалідністю I та II групи та дітям з інвалідністю консульський збір не справляється; за вчинення нотаріальних дій за кордоном за зверненнями осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесених до категорій 1 і 2, осіб з інвалідністю I та II групи та дітей з інвалідністю консульський збір не справляється.

Врахованими до другого читання поправками розширено коло суб'єктів, які звільняються від консульського збору, а саме, запропоновано додати дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа або законних представників, які діють від їх імені.

Для розгляду у першому читанні:

5. Проекти законів про внесення змін до деяких законів України щодо накопичувальної системи державного пенсійного страхування (реєстр. № 2683-2), поданий народними депутатами України Королевською Н. та іншими народними депутатами, та про внесення змін до деяких законів України щодо накопичувальної системи державного пенсійного страхування (реєстр. № 2683-3), поданий народними депутатами України Струневичем В. та Третьяковою Г.

Законопроект (реєстр. № 2683-2) передбачає виконання низки умов, необхідних для ефективного упровадження накопичувальної системи пенсійного забезпечення в Україні. У тому числі, досягнення макроекономічної стабілізації та створення надійного економічного підґрунтя, яке дозволить одночасно забезпечити результативну роботу солідарної системи та відповідну доходність активів накопичувальної системи.

Проект акта містить базові принципи, на яких має будуватися участь вкладників (застрахованих осіб) у накопичувальній пенсійній системі, а саме, принципи добровільної участі та виваженого вибору.

З метою підвищення рівня функціональності та відповідальності в роботі Накопичувального фонду пропонується тимчасово делегувати управлінські функції Кабінету Міністрів України, а формування складу Спостережної Ради Накопичувального фонду здійснювати із забезпеченням соціального партнерства. Також передбачено посилення вимог до компаній з управління пенсійними активами.

Законопроект урегулює вирішення такої ключової задачі упровадження накопичувальної системи пенсійного забезпечення як відстоювання економічних і соціальних інтересів її вкладників. Передбачається, що гарантований захист пенсійних доходів вкладників накопичувальної системи від ризиків інвестування буде досягнуто за рахунок

надання державних гарантій щодо збереженості вкладень пенсійної системи; інвестування пенсійних активів протягом перших п'яти років діяльності Накопичувального фонду виключно у придбання державних цінних паперів.

Законопроект (реєстр. № 2683-3) передбачає встановлення обов'язкової участі у системі накопичувального пенсійного забезпечення всіх категорій працюючих осіб до досягнення ними пенсійного віку та залучення роботодавців до сплати пенсійних внесків на паритетних засадах. Роботодавці сплачуватимуть за рахунок податку з доходів фізичних осіб 2% від розміру заробітної плати працівників, та за рахунок учасників системи (працюючі особи) за рахунок єдиного соціального внеску – 2% від заробітної плати (доходу).

Законопроектом пропонується встановити, що кошти накопичувальної системи є власністю учасників системи (осіб, з заробітної плати яких здійснюються відрахування) у розмірі, накопиченому на їх індивідуальних пенсійних рахунках чи депозитних пенсійних рахунках, а у випадку смерті особи право власності на пенсійні заощадження переходять до її спадкоємців.

Законопроектом передбачається акумулювання внесків у пенсійних фондах чи на депозитних пенсійних рахунках в банках, допущених до діяльності у другому рівні пенсійної системи шляхом їх авторизації (включення їх до Реєстру авторизованих суб'єктів системи накопичувального пенсійного забезпечення).

Також здійснюватиметься авторизація компаній з управління активами, зберігачів, адміністраторів пенсійних фондів та страхових організацій, які матимуть право на укладення договорів страхування довічної пенсії.

Персоніфікований облік учасників вестиметься у Єдиному соціальному реєстрі. Для забезпечення достовірності та актуальності даних персоніфікованого обліку здійснюватиметься щоденний обмін даними між Єдиним соціальним реєстром та системами персоніфікованого обліку авторизованих пенсійних фондів, авторизованих банків, авторизованих страхових організацій в порядку інформаційної взаємодії.

Вибір авторизованого пенсійного фонду, авторизованого банку, укладення договорів, отримання виписок по рахунку, комунікація з учасниками забезпечуватиметься за принципом «єдиного вікна» на базі Єдиного соціального реєстру з використанням телекомунікаційних мереж або під час особистого звернення учасника системи через будь-яку зручну точку доступу (адміністратора Єдиного соціального реєстру, ЦНАП, авторизованого адміністратора авторизованого пенсійного фонду, авторизованого банку).

Учасник системи матиме право за власним бажанням обрати або змінити авторизований пенсійний фонд чи авторизований банк. Внески учасників системи, які не визначились зі своїм вибором, направлятимуться до авторизованого пенсійного фонду (уповноваженого), який буде створено Кабінетом Міністрів України.

Законопроектом передбачено, що учасники системи будуть мати право на отримання за рахунок коштів системи накопичувального пенсійного забезпечення довічних пенсій, і у ряді передбачених випадків одноразових виплат, виплат на визначений термін.

6. Законопроекти про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення розміру заробітної плати посадовим особам органів державної влади, місцевого самоврядування та державних підприємств (реєстр. № 3034), внесений народними депутатами України Кулінічем О.І. та іншими; про внесення зміни до деяких законодавчих актів України щодо встановлення обмежень розміру заробітної плати керівництва органів державної влади та державних підприємств (реєстр. № 3034-1), внесений народними депутатами України Королевською Н.Ю. та іншими.

Проектом закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення розміру заробітної плати посадовим особам органів державної влади, місцевого самоврядування та державних підприємств (реєстр. № 3034) пропонується встановити, що:

максимальний розмір місячної заробітної плати керівних працівників органів державної влади та інших державних органів, утворених органами державної влади підприємств, установ та організацій (у тому числі, що працюють на основі комерційного розрахунку, національних акціонерних компаній та державних акціонерних товариств), народних депутатів України, державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування, не може перевищувати п'ятнадцяти мінімальних заробітних плат, крім тих місяців, у яких виплачується допомога для оздоровлення та надається оплачувана відпустка. При цьому, така допомога не може перевищувати розмір заробітної плати;

компенсація витрат та оплата послуг за виконання своїх функцій членами наглядових рад державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі (у тому числі національних акціонерних компаній та державних акціонерних товариств), не може перевищувати п'ятдесяти мінімальних заробітних плат на рік.

Проектом закону про внесення зміни до деяких законодавчих актів України щодо встановлення обмежень розміру заробітної плати керівництва органів державної влади та державних підприємств (реєстр. № 3034-1) пропонується внести зміни до семи законодавчих актів та встановити, що максимальний місячний розмір заробітної плати (враховуючи будь-які надбавки, премії, заохочувальні виплати) народних депутатів України, членів Кабінету Міністрів України, першого заступника міністра, заступників міністра, керівників та заступників керівників державних органів, Голови Національного банку України та його заступників, членів Ради та Правління Національного банку України, керівників, заступників керівників та членів наглядових рад державних підприємств, установ,

організацій, державних холдингових компаній, державних акціонерних товариств та господарських товариств, у статутних капіталах яких є корпоративні права держави, частка яких більше 50 відсотків акцій (часток), що фінансуються чи дотуються з бюджету, а також визначається відповідно до Митного кодексу України, законів України «Про державну службу», «Про статус народного депутата України», «Про Національний банк України», «Про Кабінет Міністрів України», «Про дипломатичну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про управління об'єктами державної власності» не може перевищувати 10 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня календарного року.

Також пропонується вважати розірваними контракти з керівниками суб'єктів господарської діяльності державного сектору економіки, які передбачають оплату праці у розмірі більшому, ніж передбачено цим Законом, якщо до них за згодою сторін не буде внесено зміни щодо оплати праці на умовах, визначених цим Законом.

Крім того проект закону містить пропозиції щодо зменшення тривалості щорічної оплачуваної відпустки народних депутатів України та членів Кабінету Міністрів України до 24 календарних днів.

7. Проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження максимального розміру заробітної плати (винагороди) окремих категорій осіб під час дії надзвичайної ситуації в Україні (реєстр. № 3492), внесений народним депутатом України Гривком С.Д.

Законопроектом пропонується шляхом внесення змін до 8 законодавчих актів, а саме до Кодексу України про адміністративні правопорушення, законів України «Про оплату праці», «Про державну службу», «Про статус народного депутата України», «Про Центральну виборчу комісію», «Про прокуратуру», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», встановити таке:

- протягом строку дії надзвичайної ситуації в Україні, пов'язаної з катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, військовими діями, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також протягом дев'яти місяців після припинення дії відповідної надзвичайної ситуації, - максимальний розмір місячної заробітної плати керівників і працівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, державних службовців і працівників всіх установ та організацій, що фінансуються чи дотуються з бюджету, не може перевищувати дванадцяти мінімальних заробітних плат;

- рішення про обмеження максимального розміру місячної заробітної плати у зв'язку з настанням надзвичайної ситуації в Україні приймається постановою Верховної Ради України або указом Президента України;

- всі кошти у межах економії фондів оплати праці повертаються до бюджету для спрямування їх на боротьбу з відповідною надзвичайною ситуацією та подолання її наслідків;

- під час всього строку дії такого обмеження заробітної плати розмір зарплати вказаних осіб є відкритою інформацією і за результатами кожного місяця публікується на веб-сайтах підприємств, установ та організацій, в яких працюють відповідні особи, в разі відсутності веб-сайтів – інформація передається до вищестоячого органу управління для публікації зведеної інформації на веб-сайті такого органу управління;

- за порушення зазначених законодавчих вимог щодо обмеження максимального розміру місячної заробітної плати запроваджується адміністративна відповідальність та забороняється особам, які вчинили відповідне порушення, протягом трьох років з моменту його допущення призначати на посади державної служби України, на посади в установах та організаціях, що фінансуються чи дотуються з бюджету, а також з такими особами протягом трьох років з дня вчинення відповідного порушення не може бути укладено контракт про роботу в суб'єктах господарювання державного сектору економіки.

8. Проекти законів «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення порядку погашення заборгованості споживачів з оплати житлово-комунальних послуг» (реєстр. № **3613**), поданий народним депутатом України Лабою М. та іншими народними депутатами України; «Про внесення змін до деяких законів України щодо порядку реструктуризації та списання заборгованості з оплати житлово-комунальних послуг та захисту громадян від негативних наслідків підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги» (реєстр. № **3613-1**), поданий народними депутатами України Королевською Н. та Солодом Ю.

Законопроектом за реєстр. № 3613 пропонується запровадити обов'язковий порядок реструктуризації заборгованості з оплати житлово-комунальних послуг, що склалася перед управителем, виконавцями відповідних послуг станом на 1 жовтня 2020 року у розмірі, визначеному Кабінетом Міністрів України за видами житлово-комунальних послуг, шляхом розстрочення їх сплати строком до 60 місяців залежно від суми боргу та рівня доходів громадян на дату реструктуризації.

Крім того, пропонується внести зміни до Закону України «Про судовий збір», якими передбачається звільнення від сплати судового збору під час розгляду справ споживачів у разі подання заяви щодо видачі судового наказу про стягнення заборгованості та внести зміни до Закону України «Про виконавче провадження» в частині розповсюдження певних обмежень на

боржників з оплати житлово-комунальних послуг, які не уклали договір про реструктуризацію заборгованості та не сплачують поточні платежі.

Альтернативним законопроектом за реєстр. № 3613-1 пропонується:

1) скасувати законодавчі положення про нарахування та сплату пені у разі несвоєчасного здійснення платежів за житлово-комунальні послуги;

2) запровадити мораторій на примусове виселення із житла, примусове стягнення житла, припинення/зупинення надання житлово-комунальних послуг;

3) виключити норми про надання пільг, в тому числі з оплати житлово-комунальних послуг, користування житлом та отримання палива в залежності від сукупного доходу сім'ї пільговика, які стосуються учасників війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, жертв нацистських переслідувань, дітей війни, педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів, які працюють у сільській місцевості і селищах, а також пенсіонерів, які раніше працювали педагогічними працівниками в цих населених пунктах і проживають в них, багатодітних сімей, прийомних сім'ям і дитячих будинків сімейного типу;

4) списання заборгованості населення за наступні види послуг:

- за природний газ перед постачальниками природного газу для потреб побутових споживачів, що сформувалась станом на 1 січня 2020 року;

- за централізоване опалення та постачання гарячої води, що надаються населенню суб'єктами господарювання, які є надавачами цих послуг, станом на 1 січня 2020 року;

- за постачання електричної енергії для кожного класу споживачів перед відповідними постачальниками послуг, що сформувалась станом на 1 січня 2020 року.

9. Проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною» (щодо встановлення пенсій за особливі заслуги громадянам нагородженим Почесною Грамотою Верховної Ради України або Грамотою Верховної Ради України) (реєстр. № 3002а), поданий народним депутатом України Цимбалюком М. М.

Законопроектом пропонується внести доповнення до Закону України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною» встановивши особам, що були нагороджені Верховною Радою України Почесною грамотою Верховної Ради України або Грамотою Верховної Ради України надбавку до пенсії у розмірі, передбаченому в статті 5 цього Закону.

Метою внесення запропонованих змін є усунення несправедливості у сфері пенсійного забезпечення стосовно осіб, які мають заслуги перед народом незалежної України.

10. Проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо збільшення

розмірів допомоги та страхових виплат (реєстр. № 3017а), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю., Цимбалюком М. та Івченком В.

Законопроектом пропонується з 1 січня 2021 року підвищити розміри одноразової та щомісячної страхової виплати потерпілому внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, а також одноразової допомоги сім'ї у разі смерті потерпілого і допомоги на поховання, за рахунок врахування при визначенні розмірів цих виплат фактичного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Крім того, пропонується здійснювати індексацію суми щомісячної страхової виплати відповідно до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення».

Також передбачено доручення Кабінету Міністрів України затвердити план заходів щодо недопущення укриття податків і зборів у тіньовому секторі економіки та в офшорних зонах, що дасть можливість збільшити надходження до зведеного бюджету і бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування та за рахунок них забезпечити підвищення розмірів допомоги та страхових виплат.

Відповідно до чинного законодавства розміри зазначених вище страхових виплат залежать від розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, який затверджується Верховною Радою України у законі про Державний бюджет України на відповідний рік.

11. Проекти законів про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» щодо підвищення розміру допомоги (реєстр. № 3020а), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю.В., Івченком В.Є., та про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» щодо підвищення розміру допомоги по безробіттю та на поховання (реєстр. № 3020а-1), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю., Солодом Ю.В. та іншими народними депутатами.

Законопроектом (реєстр. № 3020а) пропонується встановити з 1 вересня 2020 року максимальний розмір допомоги по безробіттю та розмір допомоги на поховання у разі смерті безробітного або особи, яка перебувала на його утриманні, залежно від розміру фактичного прожиткового мінімуму.

Відповідно до чинного законодавства розміри цих виплат залежать від розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом для відповідної групи населення.

На відміну від цієї законодавчої ініціативи, законопроектом (реєстр. № 3020а-1) пропонується встановити, що максимальний розмір допомоги по безробіттю не може перевищувати чотирикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня календарного року. Крім

того, розмір допомоги на поховання пропонується збільшити до 200 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого законом на день виплати.

12. Проекти законів України про внесення змін до Закону України «Про зайнятість населення» щодо виплати допомоги особам, які здійснюють догляд за дітьми при закритті дошкільного закладу освіти та загальноосвітньої школи на період карантину (реєстр. № 4013), поданий народним депутатом України Тимошенко Ю.В. та іншими народними депутатами України, і про внесення змін до статті 47-1 Закону України «Про зайнятість населення» щодо виплати допомоги по частковому безробіттю особам, які здійснюють догляд за дітьми на самоізоляції або у разі закриття закладу освіти (реєстр. № 4013-1), поданий народним депутатом України Королевською Н.Ю. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом про внесення змін до Закону України «Про зайнятість населення» щодо виплати допомоги особам, які здійснюють догляд за дітьми при закритті дошкільного закладу освіти та загальноосвітньої школи на період карантину (реєстр. № 4013) запроваджується новий вид допомоги – допомога по частковому безробіттю по догляду за дітьми у віці до 12 років при закритті дошкільного закладу освіти та загальноосвітньої школи на період карантину.

Також пропонується, за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття надавати таку допомогу у розмірі не менше двократного розміру фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб і не більше чотирикратного розміру фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб, одному із працюючих батьків або інших осіб, які забезпечують виховання таких дітей.

Автори законопроекту № 4013 зазначають, що реалізація положень законопроекту дозволить підвищити рівень соціального захисту громадян України, спростити процедуру звернення за отриманням допомоги по частковому безробіттю на період карантину та охопити державною підтримкою більшу чисельність працівників, які тимчасово не працюють у зв'язку із запровадженням карантину.

Альтернативним проектом Закону України про внесення змін до статті 47-1 Закону України «Про зайнятість населення» щодо виплати допомоги по частковому безробіттю особам, які здійснюють догляд за дітьми на самоізоляції або у разі закриття закладу освіти (реєстр. № 4013-1) пропонується надати право на отримання допомоги по частковому безробіттю у разі необхідності догляду за дитиною (дітьми) віком до 12 років (включно), яка не може відвідувати заклад дошкільної, загальної середньої освіти в результаті перебування класу (групи) на самоізоляції або припинення роботи відповідного закладу освіти.

Альтернативним законопроектом № 4013-1, на відміну від законопроекту № 4013, пропонується розширити коло отримувачів допомоги

по частковому безробіттю на період карантину шляхом скасування обмеження, при якому допомога надається лише у разі сплати єдиного соціального внеску протягом шести місяців, що передують даті зупинення діяльності. Крім того, пропонується встановити строк (90 календарних днів з дня початку самоізоляції або припинення роботи закладу освіти), протягом якого роботодавець або фізична особа-підприємець, який є застрахованою особою, може звернутися за отриманням допомоги по частковому безробіттю на період карантину, а також вилучити положення згідно з яким для отримання допомоги по частковому безробіттю має подаватися довідка про сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за останні шість місяців, що передують даті зупинення діяльності.

13. Проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» щодо підвищення розміру пенсійних виплат» (реєстр. № 4031), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю. В., Цимбалюком М. М. та іншими народними депутатами України, та проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» щодо підвищення пенсій (реєстр. № 4031-1), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю., Солодом Ю. В.

Проектом Закону України про внесення змін до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» щодо підвищення розміру пенсійних виплат» (реєстр. № 4031) передбачається, зокрема:

- додаткова пенсія за шкоду, заподіяну здоров'ю, та щомісячна компенсація сім'ям за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи виплачується повністю незалежно від заробітної плати, пенсій та інших доходів;

- максимальний розмір пенсії не може перевищувати десяти фактичних прожиткових мінімумів для осіб, які втратили працездатність.

На відміну від законопроекту (реєстр. № 4031), альтернативним законопроектом (реєстр. № 4031-1) пропонується встановити такі розміри пенсійних виплат:

1) пенсії особам з інвалідністю, яким встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою:

для учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, евакуйованих із зони відчуження, відселених із зон безумовного (обов'язкового) відселення, осіб з інвалідністю з дитинства, які досягли повноліття: по I групі інвалідності – 10 прожиткових мінімумів для осіб, які втратили працездатність; по II групі інвалідності – 8 прожиткових мінімумів для осіб, які втратили працездатність; по III групі інвалідності – 6 прожиткових мінімумів для осіб, які втратили працездатність;

для інших осіб з інвалідністю, щодо яких установлений причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою: по I групі інвалідності – 4 прожиткових мінімумів для осіб, які втратили працездатність; по II групі інвалідності – 3 прожиткових мінімумів для осіб, які втратили працездатність; по III групі інвалідності, дітям з інвалідністю – 2 прожиткових мінімумів для осіб, які втратили працездатність.

2) додаткову пенсію за шкоду, заподіяну здоров'ю, особам, віднесеним до категорії 1: особам з інвалідністю I групи – 100 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність; особам з інвалідністю II групи – 75 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність; особам з інвалідністю III групи, дітям з інвалідністю, а також хворим внаслідок Чорнобильської катастрофи на променеву хворобу – 50 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

3) додаткову пенсію за шкоду, заподіяну здоров'ю, особам, віднесеним до категорій 2, 3, 4: у розмірі 40, 30, 20 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Також передбачено скасувати норму про обмеження максимального розміру пенсій чорнобильцям.

14. Проекти законів України про внесення змін до статті 115 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо призначення пенсій багатодітним матерям (реєстр. № 4035), поданий народним депутатом України Тимошенко Ю.В. та іншими народними депутатами України; про внесення змін до деяких законів України щодо дострокового виходу на пенсію багатодітних матерів та осіб передпенсійного віку (реєстр. № 4035-1), поданий народним депутатом України Королевською Н.Ю. та іншими народними депутатами України.

Поданим законопроектом за реєстр. № 4035 пропонується розширити коло осіб, які мають право на призначення дострокової пенсії за віком, надавши право на призначення пенсії за віком відповідно до статті 115 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» жінкам, які народили трьох або чотирьох дітей та виховали їх до десятирічного віку, після досягнення 55 років та за наявності страхового стажу не менше 20 років.

Альтернативним законопроектом за реєстр. № 4035-1 також пропонується надати право на призначення дострокової пенсії за віком жінкам, які народили трьох або чотирьох дітей та виховали їх до десятирічного віку, після досягнення 55 років та за наявності страхового стажу не менше 20 років.

Крім того, законопроект за реєстр. № 4035-1 передбачає надання права на призначення дострокової пенсії за віком особам, трудовий договір з якими розірвано з ініціативи власника за таких підстав: у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці, в тому числі ліквідацією, реорганізацією, перепрофілюванням підприємств, установ та організацій, скороченням

чисельності або штату працівників; а також виявленою невідповідністю працівника займаній посаді за станом здоров'я, за півтора року до встановленого законодавством строку, якщо вони мають страховий стаж, необхідний для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбачений абзацом першим частини першої статті 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». При цьому, виплата пенсій особам, звільненим у зв'язку з виявленою невідповідністю працівника займаній посаді за станом здоров'я, здійснюватиметься за рахунок коштів Державного бюджету України до досягнення ними пенсійного віку.

15. Проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення осучаснення та підвищення розмірів пенсій (реєстр. № 4038), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю.В., Івченком В.Є., Цимбалюком М.М.

Законопроектом пропонується:

проведення індексації пенсій відповідно до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення»;

проведення щорічного з 1 березня перерахунку пенсій шляхом збільшення заробітної плати, з якої призначено (попередньо перераховано) пенсію, на коефіцієнт, який відповідає не менш як 80 відсоткам показника зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, порівняно з попереднім роком, але не менше зростання рівня інфляції (індексу споживчих цін) за минулий рік;

встановлення для обчислення пенсії показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні за календарний рік, що передує року звернення за призначенням або перерахунком пенсії, замість показника середньої заробітної плати за три попередні календарні роки, який застосовується відповідно до діючого законодавства.

Крім того, Кабінету Міністрів України доручається невідкладно подати до Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» щодо збільшення доходів та видатків у зв'язку з прийняттям цього Закону.

16. Проект Закону України про внесення змін до статті 23 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» (щодо встановлення підвищеного мінімального розміру допомоги по безробіттю учасникам бойових дій) (реєстр. № 4160), поданий народними депутатами України Остапенком А.Д., Третьяковою Г.М. та іншими народними депутатами.

Законопроектом пропонується доповнити частину четверту статті 23 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» новим абзацом та встановити, що допомога по безробіттю особі, яка відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» є учасником антитерористичної

операції та іншим ветераном війни не може бути нижче двократного фактичного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Автори законопроекту вважають, що його реалізація дасть можливість посилити соціальні гарантії для учасників бойових дій, шляхом встановлення мінімального розміру допомоги по безробіттю для таких осіб у підвищеному розмірі.

17. Проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення рівних можливостей у сфері праці (реєстр. № 4174), поданий народними депутатами України Констанкевич І.М., Батенком Т.І. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом передбачається встановити законодавчі гарантії особам, які виконують домашню працю, та працівникам із сімейними обов'язками, праця яких не врегульована чинним законодавством і є одним з проявів т.зв. тіньової зайнятості. У зв'язку з цим авторами законопроекту пропонується:

1) у Кодексі законів про працю України – передбачити визначення поняття «домашня праця» (це спрямована на обслуговування домашнього господарства (сім'ї) робота, що виконується особою віком від 16 років на підставі трудового договору регулярно та на професійній основі) та окремі особливості укладення трудового договору у таких випадках; визначення понять «працівники із сімейними обов'язками», «одинокі мати», «одинокі батьки»; скасувати заборону на залучення вагітних жінок та жінок, що мають дітей віком до трьох років, до нічних, надурочних робіт, робіт у вихідні дні, направлення у відрядження та взамін встановити можливість здійснення таких робіт за умови надання письмової згоди;

2) у Законі України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» – встановити, що особи, які виконують домашню працю, мають право на добровільну сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

3) у Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків» – передбачити визначення поняття «неоплачувана доглядова праця» та визначити повноваження спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків стосовно організації наукових і експертних досліджень з оцінки вартості такої праці.

18. Проекти законів про внесення змін до деяких законів України щодо соціального захисту осіб похилого віку (реєстр. № 4285), поданий Кабінетом Міністрів України та про внесення змін до деяких законів України щодо посилення та відновлення належного соціального захисту осіб похилого віку (реєстр. № 4285-1), поданий народними депутатами України Королевською Н., Солодом Ю. та іншими народними депутатами України.

Проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо соціального захисту осіб похилого віку» (реєстр. № 4285) пропонується внести зміни до законів України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» та «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», якими зокрема:

1. Змінюється вікова класифікація осіб похилого віку на підставі досліджень, проведених Всесвітньою організацією охорони здоров'я, та виокремлення таких категорій осіб похилого віку:

а) особи старечого віку - від 75 до 90 років включно;

б) довгожителі - особи, вік яких становить понад 90 років.

2. Розширюється коло осіб (іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах) на яких державою розповсюджується ті самі гарантії, що і для всіх осіб похилого віку.

3. Запроваджується державна допомога у вигляді забезпечення електронною бездротовою персональною сигналізацією «Кнопка безпеки» для з'єднання з центром керування, який забезпечує негайну підтримку особи похилого віку.

4. Запроваджується державна допомога у вигляді компенсації витрат на забезпечення осіб похилого віку, які є ліжково хворими, натуральною допомогою (пелюшки, підгузки).

5. Запроваджується поняття «повне державне утримання» - забезпечення осіб, які перебувають у спеціальних закладах, установах соціального обслуговування (будинки-інтернати для осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, стаціонарні відділення територіальних центрів соціального обслуговування, заклади для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування тощо), житлово-побутовими умовами, харчуванням, одягом, побутовими речами, предметами особистої гігієни та іншими необхідними засобами, а також грошовими виплатами відповідно до норм, установлених центральними органами виконавчої влади.

6. Запроваджуються умови про носіння особами похилого віку із психічними розладами за рішенням місцевого органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування ідентифікаційного браслету із QR-кодом, під час зчитування якого видається інформація про особу, яка носить браслет, її захворювання, порядок надання першої допомоги, контакти її рідних, органів соціального захисту населення.

7. Скасовуються пільги ветеранам праці з першочергового одержання позики на індивідуальне (кооперативне) житлове будівництво з погашенням її протягом 10 років починаючи з п'ятого року після закінчення будівництва, а також першочергове одержання позики для будівництва або придбання дачних будинків і благоустрою садових ділянок.

8. Скасовуються пільги для осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, з першочергового відпуску місцевих будівельних

матеріалів на будівництво індивідуальних жилих будинків і на капітальний ремонт житла.

9. Скасування нагрудного знаку ветеранів праці, який видається разом із посвідченням про право на пільги.

Метою внесення запропонованих законопроектів (реєстр. № 4285) змін, є посилення та відновлення належного соціального захисту осіб похилого віку.

На відміну від урядового законопроекту альтернативним законопроектом (реєстр. № 4285-1) пропонується:

1. Відновити пільги для ветеранів праці з безплатного проїзду всіма видами міського пасажирського транспорту (за винятком таксі), автомобільним транспортом загального користування (за винятком таксі) в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських маршрутів в межах області (Автономної Республіки Крим) за місцем проживання.

2. Скасувати умову для забезпечення першочерговим безплатним зубопротезуванням ветеранів праці лише залежно від рівня доходу їх сім'ї.

3. Для осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, пропонується відновити пільги з:

- компенсації вартості проїзду до санаторно-курортного закладу і назад;

- безплатного проїзду один раз на рік (туди і назад) залізничним транспортом у двомісному купе спальних вагонів швидких і пасажирських поїздів, водним транспортом у каютах першого класу (на місцях першої категорії) експресних і пасажирських ліній, повітряним або міжміським автомобільним транспортом;

- безплатного користування внутріміським транспортом (трамваєм, автобусом, тролейбусом, метрополітеном, водними переправами) і поїздами приміського сполучення, а в сільській місцевості - автобусами внутріобласних ліній.

4. Скасувати норми про надання окремих пільг особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, в залежності від рівня доходу сім'ї пільговика.

5. Відновити у тексті Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку» статтю 21, що передбачає достроковий вихід на пенсію, дія якої була автоматично відновлена на підставі рішення Конституційного Суду України від 22.05.2018 № 5-р/2018.

6. Не запроваджувати умови про носіння особами похилого віку із психічними розладами за рішенням місцевого органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування ідентифікаційних браслетів із QR-кодом, оскільки це порушує особисті права таких людей та лікарську таємницю.

7. Не скасовувати:

- пільги ветеранам праці з першочергового одержання позики на індивідуальне (кооперативне) житлове будівництво;
- пільги для осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, з першочергового відпуску місцевих будівельних матеріалів;
- нагрудного знаку ветеранів праці.

19. Проект Закону України про внесення змін до статті 3-1 Закону України «Про оплату праці» щодо підвищення рівня трудових доходів громадян, яким надано статус особи, що проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського (реєстр. № 4350), внесений народним депутатом України Костюхом А.В. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом пропонується, починаючи з 1 січня 2022 року, доповнити перелік складових заробітної плати, що не враховуються при обчисленні розміру заробітної плати працівника для забезпечення її мінімального розміру, такою виплатою як підвищення посадових окладів (тарифних ставок) за роботу на підприємствах, в установах, організаціях, розташованих на території населених пунктів, яким надано статус гірських.

Метою даної законодавчої ініціативи є підвищення рівня трудових доходів громадян, яким надано статус особи, що проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського, а також забезпечення державної підтримки розвитку гірських населених пунктів.

20. Проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо уточнення норм, що врегульовують питання визначення категорій осіб, які визнаються ветеранами війни (реєстр. № 4388), поданий народним депутатом України Остапенком А.Д.

Проектом Закону України про внесення змін до Закону України про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо уточнення норм, що врегульовують питання визначення категорій осіб, які визнаються ветеранами війни (реєстр. № 4388) передбачено:

- уточнити термін участі в АТО/ООС, необхідний для надання статусу учасника бойових дій згідно з пунктом 21 статті 6 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” та доповнити перелік документів, які є підставою для його встановлення;

- привести у відповідність назву документа, який видається керівниками Антитерористичного центру при Службі безпеки України, Генерального штабу Збройних Сил України про виконання добровольчими формуваннями завдань в зоні АТО/ООС;

- вилучити пункт 9 статті 7 Закон України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” та внести зміни до статті 11 цього Закону,

визнавши Героїв України, повних кавалерів ордена Богдана Хмельницького особами, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною.

21. Проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки волонтерської діяльності (реєстр. № 4521), внесений Кабінетом Міністрів України.

Законопроектом передбачено розроблення механізму протидії фіктивній волонтерській діяльності як засобу отримання іноземцями/особами без громадянства посвідки на тимчасове проживання в Україні, а саме:

-внесення змін до Закону України „Про волонтерську діяльність”, якими передбачити ведення Переліку організацій/установ, які залучають до провадження волонтерської діяльності іноземців та осіб без громадянства (далі – Перелік), відповідність цих організацій /установ встановленим вимогам, взаємодію центральних органів виконавчої влади з питань, пов'язаних з включенням організації/установи до Переліку, обов'язки організацій/ установ, які мають намір залучати іноземців та осіб без громадянства до провадження волонтерської діяльності;

-внесення змін до Закону України „Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства”, якими узгодити норми цього Закону із запропонованими змінами до Закону України „Про волонтерську діяльність” в частині ведення Переліку центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності.

22. Проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо врегулювання окремих питань у сфері забезпечення осіб з інвалідністю автомобілями (реєстр. № 4550), поданий народними депутатами України Аліксійчуком О., Люботою Д. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом пропонується визнати гуманітарною допомогою легкові автомобілі, які на момент ввезення на митну територію України були вперше зареєстровані не пізніше ніж п'ятнадцять років тому, з об'ємом двигуна не більш як 1800 куб. см, які є спеціально обладнаними під керування особами з інвалідністю та ввозяться для осіб з інвалідністю, які перебувають у встановленому порядку на обліку для отримання спеціального автотранспорту, на строк, визначений законодавством.

Відповідно до чинної редакції абзацу п'ятого частини другої статті 6 Закону України «Про гуманітарну допомогу» до гуманітарної допомоги, яка звільняється від оподаткування, віднесено легкові автомобілі, які на момент ввезення на митну територію України були вперше зареєстровані не пізніше ніж вісім років тому, з об'ємом двигуна не більш як 1800 куб. см, що отримуються органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласною, Київською, Севастопольською міською державною адміністрацією або центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту

населення, для подальшої передачі особам з інвалідністю, які перебувають у встановленому порядку на обліку для отримання спеціального автотранспорту, на строк, визначений законодавством.

На думку авторів законопроекту, прийняття даного законопроекту дасть змогу забезпечити автомобілями більш широке коло осіб з інвалідністю в Україні.

23. Проект Закону України про внесення змін до статті 67 Кодексу законів про працю України щодо узгодження вітчизняного законодавства із законодавством країн членів Європейського Союзу у питанні перенесення робочих днів (реєстр. № 4597), поданий народними депутатами України Третьяковою Г.М., Черневим Є.В. та іншими.

Законопроектом пропонується виключити передбачену частиною четвертою статті 67 Кодексу законів про працю України норму, згідно з якою Кабінет Міністрів України з метою створення сприятливих умов для використання святкових та неробочих днів (стаття 73 Кодексу законів про працю України), а також раціонального використання робочого часу не пізніше ніж за три місяці до таких днів може рекомендувати керівникам підприємств, установ та організацій перенести вихідні та робочі дні у порядку і на умовах, встановлених законодавством, для працівників, яким встановлено п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями.

Відповідно пропонується також виключити передбачену частиною п'ятою вказаної статті норму, згідно з якою власник або уповноважений ним орган у разі застосування рекомендації Кабінету Міністрів України не пізніше ніж за два місяці видає наказ (розпорядження) про перенесення робочих днів на підприємстві, в установі, організації, погоджений з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником).

Натомість законопроектом передбачається встановлення заборони перенесення вихідних та робочих днів на підприємстві, в установі або організації, крім випадків, встановлених Кодексом законів про працю України.

На думку авторів законопроекту, його прийняття ліквідує типову радянську традицію перенесення робочих днів і дозволить наблизити трудове законодавство України до законодавства країн членів Європейського Союзу; матиме позитивний вплив на продуктивність праці, дозволить покращити можливості роботи з інвесторами та донорами; унеможливить порушення норм Кодексу законів про працю України, якими встановлюється мінімальний час відпочинку; матиме позитивний вплив на міцність та психологічний стан членів родини.

24. Проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» (щодо врегулювання збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з ювелірних виробів)

(реєстр. № 4614), поданий народним депутатом України Стефанчуком М. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом пропонується:

замість діючого збору на обов'язкове державне страхування при клеймуванні ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів за ставкою 10 % запровадити збір, який включається до ціни ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, і сплачується їх продавцями з виручки від реалізації за ставкою 1%;

встановити для суб'єктів господарювання, які здійснюють роздрібну торгівлю ювелірними та побутовими виробами з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, подання до контролюючого органу за місцем реєстрації квартальної декларації про нарахування та сплату збору на обов'язкове державне пенсійне страхування;

у разі повернення кінцевим споживачем придбаного ювелірного чи побутового виробу з дорогоцінного металу, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, суми збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, виходячи з суми коштів, які платник збору сплатив в момент реалізації таких виробів, зараховувати в рахунок зменшення поточних платежів з цього збору протягом поточного звітного періоду;

адміністрування збору з операцій з роздрібною торгівлю ювелірними та побутовими виробами, що реалізує державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

На думку авторів законопроекту, прийняття даного законопроекту дасть змогу у 2021 році збільшити загальні надходження до бюджету, від операцій з ювелірними виробами, в тому числі від операцій з реалізації ювелірних виробів (що включає надходження від сплати єдиного податку та збору на обов'язкове державне пенсійне страхування за ставкою 1%), що у порівнянні із фактично отриманим за 2020 рік доходом від загальних надходжень по операціям з ювелірними виробами (з урахуванням єдиного податку та сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування при поданні ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів на клеймування державним пробірним клеймом до казенних підприємств пробірному контролю) - на 35,29%.

Разом із тим, на думку авторів законопроекту, буде запроваджено рівномірне навантаження зі сплати збору на суб'єктів господарювання - учасників ювелірного ринку, що у поєднанні із зміною об'єкту оподаткування, зменшенням ставки збору створить передумови для відновлення розвитку ювелірної галузі України, створення нових робочих місць, зростання надходжень у вигляді податків і зборів до Державного та місцевих бюджетів.

25. Проекти законів про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення пенсійного законодавства (реєстр. № 4668), поданий Кабінетом Міністрів України, та про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення пенсійного законодавства (реєстр. № 4668-1), поданий народними депутатами України Королевською Н., Морозом В., Гнатенком В. та іншими народними депутатами України.

Проектом Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення пенсійного законодавства (реєстр. № 4668) пропонується наступне:

визначити дату щорічної індексації пенсій – 1 березня;

здійснювати щорічну індексацію пенсій військовослужбовцям, державним службовцям та іншим категоріям пенсіонерів на загальних умовах;

призначати достроково пенсії за віком за півтора роки до досягнення пенсійного віку особам, трудовий договір з якими розірвано зв'язку із змінами в організації виробництва та за інших умов;

призначати достроково пенсії матерям (батькам) дітей, хворих на тяжке, рідкісне захворювання, яким не встановлено інвалідність.

На відміну від урядового, альтернативний законопроект реєстр. № 4668-1 передбачає:

1. Крім перерахунку пенсій військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію за цим Законом та членам їх сімей у зв'язку з підвищенням грошового забезпечення відповідних категорій військовослужбовців забезпечувати також підвищення пенсій відповідно до частини другої статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» у зв'язку зі збільшенням показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески.

2. Включити до тексту закону «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку» статтю 21, яка передбачає право дострокового виходу на пенсію особам, трудовий договір з якими розірвано за півтора року до досягнення пенсійного віку у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці, а також виявленою невідповідністю працівника займаній посаді за станом здоров'я, у редакції, яка автоматично відновлена на підставі рішення Конституційного Суду України від 22.05.2018 № 5-р/2018.

Це дасть змогу уникнути будь-яких маніпуляцій і спотворення існуючого права осіб на достроковий вихід на пенсію, а також забезпечить правильне розуміння чиновниками органів державної влади наслідків зазначеного рішення Конституційного Суду України для законодавства України.

3. Відповідно, пропонується не встановлювати жодних додаткових умов для призначення пенсії за 1,5 року до досягнення пенсійного віку для осіб у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці, так як це порушує право громадян на достроковий вихід на пенсію, яке підтверджено рішенням

Конституційного Суду України і не потребує ніякого додаткового законодавчого регулювання. Проте, Уряд пропонує встановити умову реєстрації таких осіб у державній службі зайнятості та відсутності підходящої для них роботи.

4. Також альтернативний проєкт не передбачає припинення виплати достроково призначених пенсій таким особам, якщо вони після призначення пенсії самостійно знайшли роботу і почали працювати.

5. Пропонується врегулювати питання щодо перерахунку пенсій науковим працівникам, державним службовцям, працівникам органів місцевого самоврядування та журналістам.

Для цього передбачено здійснення перерахунку пенсій, призначених до набрання чинності Законом України від 03 жовтня 2017 року № 2148-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» для наукових працівників, державних службовців, працівників органів місцевого самоврядування та журналістів (в тому числі реформованого друкованого засобу масової інформації).

Змінами до Закону України «Про державну службу» передбачено, що за особами, яким призначено пенсію до набрання чинності Закону України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII «Про державну службу» на підставі Закону України від 16 грудня 1993 року № 3723-XII «Про державну службу» зберігається право на перерахунок пенсії на тих підставах, які діяли на час виходу особи на пенсію, в тому числі й у разі підвищення розміру заробітної плати працюючим державним службовцям за посадою, з якої була призначена пенсія. Перерахунок пенсій здійснюється виходячи із сум заробітної плати, на які нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування працюючого державного службовця відповідної посади та рангу на момент виникнення права на перерахунок пенсії. Зазначені положення також поширюються на осіб, визначених пунктами 10 та 12 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про державну службу» мали необхідний стаж державної служби 10 та 20 років і яким пенсії згідно із цим Законом можуть бути призначені у період після набрання чинності Законом України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII «Про державну службу».

Змінами до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» передбачено, що за особами, яким призначено пенсію до дати набрання чинності Закону України від 03 жовтня 2017 року № 2148-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій», зберігається право на перерахунок пенсії у порядку, передбаченому для державних службовців із сум заробітної плати, на які нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за останньою посадою на час виходу особи на пенсію.

Змінами до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» передбачено, що за особами, яким призначено пенсію до набрання чинності Закону України від 03 жовтня 2017 року № 2148-VIII «Про

внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій», зберігається право на перерахунок пенсії на тих підставах, які діяли на час виходу особи на пенсію та у разі підвищення розміру заробітної плати працюючим науковим працівникам. Перерахунок пенсій здійснюється виходячи із сум заробітної плати, на які нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування працюючого наукового працівника відповідної посади на момент виникнення права на перерахунок пенсії.

Змінами до Закону України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» передбачено, що для журналістів державного або комунального засобу масової інформації, яким призначено пенсію до набрання чинності Законом України від 03 жовтня 2017 року №2148-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій», застосовуються норми, методика та порядок перерахунку пенсії державному службовцю. Ця норма також поширюється на журналіста реформованого друкованого засобу масової інформації, який працював у такому засобі масової інформації до завершення процесу його реформування.

26. Проекти законів про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження допомоги для економічної реінтеграції трудових мігрантів (реєстр.№ **4669**), поданий Кабінетом Міністрів України, та про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження допомоги для економічної реінтеграції трудових мігрантів (реєстр.№ **4669-1**), поданий поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю. та іншими народними депутатами України.

Законопроектom шляхом внесення змін до законів України «Про зайнятість населення» та «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» пропонується з 1 січня 2022 для громадян України, які працювали за кордоном та повернулися в Україну, запровадити систему стимулюючих заходів, спрямованих на започаткування підприємницької діяльності, шляхом надання допомоги для економічної реінтеграції трудових мігрантів. Вказану допомогу пропонується надавати на таких умовах, а саме:

- для громадянам України, які мають страховий стаж понад 10 років - за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття одноразово на безповоротній основі;
- для громадян України, які мають страховий стаж менше 10 років - за рахунок коштів державного бюджету України, передбачених в бюджеті Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття на поворотній основі.

Порядок надання, умови та порядок повернення допомоги для економічної реінтеграції трудових мігрантів, її граничний розмір,

підтвердження факту провадження трудовим мігрантом оплачуваної діяльності в державі перебування, отримання коштів від такої діяльності затверджуватимуться Кабінетом Міністрів України.

Альтернативним законопроектом (реєстр. № 4669-1), як і основним, пропонується впровадити ту саму допомогу, у тому ж розмірі.

На відміну від основного, альтернативним законопроектом за реєстр. № 4669-1 пропонується надання одноразової допомоги для економічної реінтеграції трудових мігрантів на безповоротній основі виключно за рахунок коштів Державного бюджету (передбачених у бюджеті Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття) незалежно від наявності страхового стажу.

27. Проекти законів України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання деяких нестандартних форм зайнятості (реєстр. № **5161**), поданий Кабінетом Міністрів України та про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання деяких нестандартних форм зайнятості (реєстр. № **5161-1**), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом № 5161 пропонується закріпити у Кодексі законів про працю України нову форму трудового договору – «Трудовий договір з нефіксованим робочим часом», як особливий вид трудового договору, умовами якого заздалегідь не встановлено конкретний час виконання роботи, а обов'язок працівника виконувати таку роботу, яка виникає виключно у разі надання власником або уповноваженим ним органом передбаченої цим трудовим договором роботи без гарантування того, що така робота буде надаватися постійно.

Проектом передбачено, що роботодавець самостійно визначає необхідність та час залучення працівника до роботи, обсяг роботи та в передбачений трудовим договором строк погоджує з працівником режим роботи та тривалість робочого часу, необхідного для виконання відповідної роботи.

Кількість укладених трудових договорів з нефіксованим робочим часом не може перевищувати 10 % загальної кількості трудових договорів.

Юридичні особи та фізичні особи - підприємці, які використовують найману працю менше ніж 10 працівників, можуть укласти не більше одного трудового договору з нефіксованим робочим часом.

Також пропонується закріпити зміст такого договору, де зокрема, передбачити інформацію про:

спосіб та мінімальний строк повідомлення працівника про початок виконання роботи;

спосіб та максимальний строк повідомлення від працівника про готовність приступити до роботи або відмовитися від її виконання у випадках, передбачених частиною сьомою цієї статті;

інтервали, в які від працівника можуть вимагати працювати (базові години та дні).

Типова форма трудового договору з нефіксованим робочим часом затверджується Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

Кількість базових годин не може перевищувати 40 годин на тиждень, а кількість базових днів не може перевищувати 6 днів на тиждень.

Працівник може відмовитися від виконання роботи у таких випадках:

якщо роботодавець вимагає виконання роботи поза межами базових днів і годин;

якщо йому було повідомлено про наявність роботи із порушенням мінімальних строків, визначених трудовим договором з нефіксованим робочим часом.

Однак відмова працівника від виконання роботи у базові дні та години, визначені договором, є підставою для притягнення його до дисциплінарної відповідальності.

Мінімальна тривалість робочого часу працівника, який виконує роботу на підставі трудового договору з нефіксованим робочим часом, протягом календарного місяця становить 32 години. Якщо працівник протягом календарного місяця виконував роботу менше 32 годин, йому повинна бути виплачена заробітна плата не менше ніж за 32 години робочого часу відповідно до умов оплати праці, визначених трудовим договором.

У трудовому договорі з нефіксованим робочим часом можуть встановлюватися додаткові підстави для його припинення. У зв'язку з цим частину першу статті 36 КЗПП пропонується доповнити новим пунктом 8 – «8) підстави, передбачені трудовим договором з нефіксованим робочим часом, контрактом».

Запропонованими змінами також пропонується доповнити частину п'яту статті 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» положенням, яке передбачає, що при нарахуванні заробітної плати (доходів) працівникам, які працюють за трудовим договором з нефіксованим робочим часом, ставка єдиного внеску, встановлена цією частиною, застосовується до визначеної бази нарахування незалежно від її розміру.

На думку Уряду, прийняття законопроекту забезпечить врегулювання питання нестандартних форм зайнятості для осіб, які виконують роботу на непостійній основі, дозволить урахувати всю специфіку та особливості умов праці таких осіб, підвищить рівень соціальної захищеності даної категорії населення та виведе таких осіб з тіньового сектору зайнятості.

Використання трудового договору з нефіксованим робочим часом посилює мобільність працівника, дає більшу свободу вибору у реалізації

права на працю, а також створює зручний законодавчий механізм легалізації праці фрілансерів, які надають перевагу виконанню короткострокових проектів та не обмежуються виконанням робіт у одного замовника.

Трудовий договір із нефіксованим робочим часом за своєю юридичною природою є аналогом іноземного «zero hours contract», який на сьогодні широко застосовується у Великобританії, Бельгії, Нідерландах, Угорщині тощо.

Альтернативним законопроектом № 5161-1, як і законопроектом № 5161, пропонується на законодавчому рівні закріпити нову форму трудового договору – «Трудовий договір з нефіксованим робочим часом», як особливий вид трудового договору, умовами якого заздалегідь не встановлено конкретний час виконання роботи, обов'язок працівника виконувати яку виникає виключно у разі надання власником або уповноваженим ним органом передбаченої цим трудовим договором роботи без гарантування того, що така робота буде надаватися постійно.

Альтернативний законопроект № 5161-1 народних депутатів України Королевської Н.Ю. та інших аналогічний Урядовому законопроекту № 5161 та майже повністю дублює його положення, крім деяких відмінностей.

Отже, альтернативний законопроект на відміну від основного розширює вимоги щодо змісту трудового договору з нефіксованим робочим часом та пропонує передбачити заповнення інформації про:

прізвище, ім'я по батькові працівника та найменування власника або уповноваженого ним органу;

місце роботи;

характер виконуваної роботи;

дату початку і дату закінчення (якщо встановлюються строкові трудові відносин), а також тривалість випробувального терміну (у разі його встановлення);

умови оплати праці;

час відпочинку, зокрема, час щорічної відпустки;

умови з охорони праці.

Крім того, пропонується передбачити, що трудовим договором з нефіксованим робочим часом визначаються умови оплати праці, які можуть передбачати виплату заробітної плати за фактично відпрацьований час, за конкретно виконане завдання, за одиницю виготовленої продукції, за відрядною системою оплати праці або інші умови оплати праці, про які домовилися працівник та роботодавець.

Також пропонується передбачити, що працівник, який працює за трудовим договором з нефіксованим робочим часом не менше шести місяців, має право вимагати від власника або уповноваженого ним органу укладення трудового договору на умовах повного робочого часу або безстрокового трудового договору.

28. Проекти законів про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав працівників (реєстр. № 5266), поданий Кабінетом Міністрів України, та проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав працівників (реєстр. № 5266-1), поданий народними депутатами України Королевською Н., Солодом Ю. та іншими народними депутатами України.

Проектом Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав працівників (реєстр. № 5266) пропонується внести до Кодексу законів про працю України, Господарського кодексу України, законів України «Про колективні договори і угоди», «Про рекламу», «Про соціальний діалог в Україні» та «Про зайнятість населення» низку змін, зокрема:

- передбачити можливість укладення колективного договору фізичними особами, які використовують найману працю;
- поширення дії галузевої (міжгалузевої) угоди на усіх роботодавців відповідної галузі;
- встановити обов'язок роботодавця ознайомлювати працівника з текстом колективного договору, змінами та доповненнями до нього, а також відповідальність за невиконання цього обов'язку;
- встановити строк дії умов колективного договору не менше року в разі реорганізації, зміни власника юридичної особи, відокремленого структурного підрозділу юридичної особи;
- визначити, які дії/обмеження прав працівників не вважаються дискримінацією у сфері праці;
- врегулювати окремі питання щодо недопущення дискримінації в оголошеннях з працевлаштування;
- внести окремі зміни у визначення ознак масового вивільнення працівників з ініціативи роботодавця;
- передбачити обов'язок роботодавця надавати повідомлення щодо запланованого масового звільнення профспілковому представнику та врегулювати порядок проведення роботодавцем консультацій з профспілковими представниками перед масовими звільненнями працівників.

Також законопроектом пропонується внести окремі термінологічні зміни, зокрема, термін власник або уповноважений ним орган замінити на роботодавець, об'єднання громадян - на громадське об'єднання, об'єднаний представницький орган - на спільний представницький орган.

У пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що проект Закону розроблено на виконання пунктів 1325, 1337, 1338, 1341, 1342 та 1343 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1106 (із змінами).

Таким чином, прийняття законопроекту за реєстр. № 5266 сприятиме приведенню вітчизняного законодавства у відповідність до законодавства

Європейського Союзу (щодо забезпечення рівності у сфері праці, правового регулювання масового звільнення працівників) та практики Міжнародної організації праці (у сфері колективного-договірного регулювання трудових відносин, поширення дії галузевих угод).

Автор законопроекту також зауважує, що його реалізація матиме позитивний вплив на ринкове середовище, оскільки дозволить створити належні умови для досягнення оптимальних конструктивних рішень між сторонами трудових відносин.

Альтернативний *проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав працівників (реєстр. № 5266-1)* в цілому передбачає аналогічні основному законопроекту зміни до Кодексу законів про працю України, Господарського кодексу України, законів України «Про колективні договори і угоди», «Про рекламу», «Про соціальний діалог в Україні» та «Про зайнятість населення».

Водночас, на відміну від основного законопроекту, проектом Закону за реєстр. № 5266-1 також пропонується:

1) не вводити обмеження про стать особи у визначенні ознак дискримінації у сфері праці;

2) залишити чинними законодавчі положення щодо проведення консультацій з профспілками не лише у випадку масових вивільнень працівників, а й перед здійсненням заходів щодо ліквідації, реорганізації підприємств, зміни форм власності або часткового зупинення виробництва, що тягнуть за собою скорочення чисельності або штату працівників, погіршення умов праці;

3) передбачити можливість затвердження типової форми угоди про утворення спільного представницького органу профспілок центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері трудових відносин;

4) удосконалити обов'язок роботодавця проводити попередні консультації з первинною профспілковою організацією, з якою укладено колективний договір, щодо залучення працівників інших роботодавців, зокрема, працівників суб'єктів господарювання, які надають послуги з посередництва у працевлаштуванні;

5) для уніфікації термінології у статтях 1 та 7 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» замінити слова *первинна організація профспілки* на *первинна профспілкова організація*;

6) В
ключити осіб, які втратили роботу у зв'язку із зупиненням (скороченням) діяльності через проведення заходів, передбачених карантинном та/або надзвичайною ситуацією, до категорії громадян, що мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню. Таким чином, за працевлаштування цих осіб строком не менше ніж на два роки протягом першого року може надаватися компенсація фактичних витрат у розмірі єдиного внеску на

загальнообов'язкове державне соціальне страхування за відповідну особу за місяць, за який він сплачений.

На думку авторів законопроекту, запровадження передбачених ним змін забезпечить посилення захисту прав працівників шляхом удосконалення положень щодо укладення колективних договорів, повноважень профспілок та роботодавців, захисту від дискримінації у сфері праці та масового вивільнення працівників з ініціативи роботодавця. Крім того, буде створено додаткові механізми працевлаштування осіб, які втратили роботу внаслідок скорочення чи припинення діяльності через карантинні обмеження в Україні.

29. Проекти законів України про внесення змін до деяких законів України щодо створення сприятливих умов для працевлаштування осіб з інвалідністю (реєстр. № 5344), поданого Кабінетом Міністрів України, про внесення змін до деяких законів України щодо створення сприятливих умов для працевлаштування осіб з інвалідністю (реєстр. № 5344-1), поданого народними депутатами України Тимошенко Ю.В. та Цимбалюком М.М., про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння зайнятості осіб з інвалідністю (реєстр. № 5344-2), поданого народними депутатами України Королевською Н.Ю., Морозом В.В., Солодом Ю.В. та іншими народними депутатами України, та про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прав осіб з інвалідністю на працю (реєстр. № 5344-3), поданого народним депутатом України Третьяковою Г.М.

Законопроектом «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення сприятливих умов для працевлаштування осіб з інвалідністю» (реєстр. № 5344) пропонується запровадити:

альтернативний варіант виконання встановленого чинним законодавством нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю;

диференційований підхід щодо працевлаштування осіб з важкою формою інвалідності;

електронну форму під час здійснення реєстрації роботодавців у територіальних відділеннях Фонду та подання ними до цих відділень звіту про працевлаштування осіб з інвалідністю;

поняття «цільові фінансові санкції» замість «адміністративно-господарські санкції», що дозволить створити рівні умови для роботодавців в частині відповідальності за порушення законодавства у сфері працевлаштування осіб з інвалідністю (особливо це стосується сплати санкцій установами та закладами бюджетної сфери);

механізми працевлаштування осіб з інвалідністю на посадах в органах влади;

інші заходи щодо реалізації ефективних, сучасних та гнучких механізмів з працевлаштування осіб з інвалідністю, у тому числі в частині дерегуляції процесів, забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування, стимулювання роботодавців з метою створення робочих

місць, а також підвищення рівня відповідальності у разі невиконання встановленої квоти.

Проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення сприятливих умов для працевлаштування осіб з інвалідністю» (реєстр. № 5344-1) передбачається удосконалення діючої системи працевлаштування працездатних осіб з інвалідністю, зокрема:

запровадження спеціалізованого публічного обліку працездатних осіб з інвалідністю за територією їх проживання, що забезпечить покращення організації, координації та інформаційно-методичного забезпечення різних державних інституцій (Державної служби зайнятості, Фонду соціального захисту інвалідів) у сфері підтримки працевлаштування і соціально-трудової реабілітації осіб з інвалідністю; збільшення показників зайнятості і соціально-трудової реабілітації осіб з інвалідністю.

Проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння зайнятості осіб з інвалідністю» (реєстр. № 5344-2) пропонується:

1. Запровадити стимулюючі механізми для працевлаштування осіб з інвалідністю:

- компенсацію роботодавцю протягом 1 року фактичних витрат на оплату праці працевлаштованих строком не менше ніж на 2 роки осіб з інвалідністю, яким надано статус безробітного, за направленням територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції;

- надання протягом 1 року дотації роботодавцю, який працевлаштовує строком не менше ніж на 2 роки молодь із числа осіб з інвалідністю, яка отримала вищу або професійну (професійно-технічну) освіту і вперше приймається на роботу, за направленням територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції.

2. Запровадити можливість надання ваучера для підтримання конкурентоспроможності на ринку праці особам з інвалідністю, які не досягли пенсійного віку.

Проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прав осіб з інвалідністю на працю» (реєстр. № 5344-3) пропонується:

1. Відійти від карального і неефективного механізму сплати адміністративно-господарських санкцій за недотримання квот на працевлаштування людей з інвалідністю. Роботодавцям запропоновано обирати альтернативний механізм підтримки людей з інвалідністю, а саме:

- облаштовувати їм робочі місця, користуючись в тому числі, фінансовою підтримкою територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції,

- або сплачувати цільовий внесок на підтримку працевлаштування осіб з інвалідністю, який зменшено на 60% в порівнянні із сумами адміністративно-господарських санкцій,

- або здійснювати закупівлі у соціальних підприємств на цю суму.

2. Законопроект вирівнює підходи у вимогах до усіх юридичних осіб, в тому числі до державних і комунальних установ і організацій, які чинним законодавством звільнені від відповідальності за невиконання квот на працевлаштування осіб з інвалідністю.

3. Законопроект розширює можливості працевлаштування осіб з інвалідністю на державну службу. Надається право тим, хто за станом здоров'я не має змоги проходити окремі етапи конкурсної процедури, проходити спеціальний конкурс.

4. Законопроектом розширено категорію підприємств, які можуть претендувати на пільги щодо податків і зборів, фінансову допомогу дотації тощо до усіх видів юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, які виконують визначені законом критерії щодо працевлаштування осіб з інвалідністю.

5. Поетапне підвищення квоти робочих місць для працевлаштування з 4 до 6 % середньооблікової кількості штатних працівників на (в) підприємствах, установах та організаціях незалежно від форм власності та організаційно-правової форми, а також у фізичних осіб-підприємців.

6. Законопроектом пропонується осучаснити норми Закону України „Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”, створивши сприятливі умови, що враховуватимуть інтереси як осіб з інвалідністю, так і роботодавців.

Крім того, з метою комплексного врегулювання питань, що пов'язані між собою у зв'язку із запропонованими інноваціями, проектом акта пропонується внести зміни до законів України „Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні”, „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, „Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні” „Про державну службу”, „Про зайнятість населення”.

30. Проекти законів про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність (реєстр. № 5371), поданий народним депутатом України Третяковою Г., та про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо спрощення регулювання трудових відносин працівників, які працюють у суб'єктів малого підприємництва, та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність (реєстр. № 5371-1), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом (реєстр. №5371) пропонується врегулювати питання спрощення трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшити адміністративне навантаження на підприємницьку діяльність.

Для реалізації зазначеної мети вноситься зміни та доповнення до Кодексу законів про працю України, законів України «Про охорону праці», «Про відпустки» та «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»

Змінами до вказаних законодавчих актів пропонується запровадити договірний режим регулювання трудових відносин з можливістю на власний розсуд та за взаємною згодою сторін включати до письмового трудового договору положення стосовно виникнення і припинення трудових відносин, системи оплати праці, норм праці, розміру заробітної плати, надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних і гарантійних виплат, норм робочого часу та відпочинку, тривалості щотижневого відпочинку та інших прав і гарантій, які визначені Кодексом законів про працю України.

Загалом, до Кодексу законів про працю України вноситься нова Глава III- Б (статті 49⁵-49⁸), яка передбачає можливість застосовувати особливий режим регулювання трудових відносин між працівником та роботодавцем, який є суб'єктом малого або середнього підприємництва з кількістю працівників за звітний період (календарний рік) не більше 250 осіб, або між роботодавцем та працівником, розмір заробітної плати якого становить на місяць понад вісім розмірів мінімальних заробітних плат (48 000 грн. станом на 01.05.2021р.).

Законопроект також містить наступні положення.

Положення нової Глави не поширюються на трудові відносини, що виникають між працівниками та роботодавцями, які є юридичними особами публічного права.

Трудові відносини між працівниками та роботодавцями в умовах договірного режиму, які не врегульовані положеннями цієї Глави та/або умовами трудового договору, регулюються відповідними положеннями Кодексу законів про працю.

Щорічні оплачувані відпустки та відпустки без збереження заробітної плати надаються працівникам відповідно до порядку та на умовах, визначених на загальних підставах, з урахуванням конкретних особливостей:

1) на прохання працівника щорічна відпустка може бути поділена на частини будь-якої тривалості або надана працівникові на її повну тривалість з урахуванням встановлених цим Кодексом норм тривалості щорічних відпусток;

2) за сімейними обставинами та з інших причин працівнику може надаватися відпустка без збереження заробітної плати на термін більший ніж 15 календарних днів на рік, якщо така умова передбачена трудовим договором;

3) заробітна плата працівникам за весь час щорічної відпустки виплачується не пізніше першого дня відпустки.

Законопроект також містить положення стосовно 14 пунктів істотних умов трудового договору укладеного в умовах договірному режиму регулювання трудових відносин. Надається можливість укласти відповідний трудовий договір в електронній формі із застосуванням електронного підпису.

Залучення працівника до надурочних робіт на умовах і в порядку, визначених трудовим договором, здійснюється без дозволу виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника) підприємства.

За взаємною згодою працівника та роботодавця може укладатись безстроковий або строковий трудовий договір. Строковий трудовий договір укладається на визначений строк або на час виконання певної роботи.

Тривалість роботи у нічний час, розмір її оплати визначається у трудовому договорі за домовленістю між працівником та роботодавцем. Розмір оплати роботи у нічний час визначається відповідно до вимог Кодексу законів про працю України (стаття 108).

Конкретний період надання щорічних відпусток узгоджується між працівником та роботодавцем. Черговість надання відпусток може визначатись графіком, який затверджується роботодавцем за погодженням з працівниками.

В трудовому договорі зазначається інформація про умови праці, наявність/відсутність на робочому місці працівника небезпечних і шкідливих виробничих факторів, можливі наслідки їх впливу на здоров'я, а також визначаються встановлені законом права працівника на пільги і компенсації за роботу в шкідливих умовах.

Працівник вважається поінформованим про умови праці та наявність чи відсутність на його робочому місці небезпечних факторів з моменту підписання ним трудового договору.

Припинення трудового договору, розірвання трудового договору з ініціативи працівника або роботодавця здійснюються з підстав та у порядку, що встановлені цим Кодексом, з урахуванням особливостей, визначених новою Главою Кодексу.

Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця в односторонньому порядку здійснюється з наданням працівнику компенсаційної виплати в сумі та у порядку, визначених трудовим договором, але не менше розміру трьох мінімальних заробітних плат (18 000 грн. станом на 1.05.2021р.).

Згода профспілки на розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця з працівником, який є членом діючої на підприємстві профспілки, не вимагається, якщо така умова передбачена трудовим договором.

Положення законопроекту, в разі його прийняття, застосовуються до трудових відносин, що виникають з дня наступного за днем набрання ним чинності.

Альтернативним законопроектом (реєстр. №5371-1) пропонується врегулювати трудові відносини працівників, які працюють у суб'єктів малого підприємництва, передбачивши укладання письмової форми трудового договору.

З доповненням Кодексу законів про працю України останньою Главою XIV-1 «Особливості регулювання трудових відносин працівників, які працюють у суб'єктів малого підприємництва» (статті з 220-1 по 220-10) запроваджується можливість застосування особливої форми регулювання трудових відносин працівників, які працюють у суб'єктів малого підприємництва до яких віднесено:

мікро підприємництва (фізичних осіб - підприємців, у яких середня кількість працівників за звітний період не перевищує 10 осіб, та юридичних осіб - суб'єктів господарювання, у яких середня кількість працівників за звітний період не перевищує 10 осіб, водночас річний дохід цих суб'єктів від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України);

малого підприємництва (фізичних осіб - підприємців, у яких середня кількість працівників за звітний період не перевищує 50 осіб, та юридичних осіб - суб'єктів господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період не перевищує 50 осіб, водночас річний дохід цих суб'єктів від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України).

Регулювання трудових відносин працівників і роботодавців, власників підприємств, на яких поширюється договірний режим, здійснюється трудовим договором, укладеним у письмовій формі.

За угодою сторін трудовий договір може укладатися як на невизначений, так і на визначений строк. Строковий трудовий договір укладається на визначений строк або на час виконання певної роботи з можливістю його поновлення на новий строк або без такої.

Також надається можливість укласти відповідний трудовий договір в електронній формі із застосуванням електронного підпису.

Трудовий договір набирає чинності після його підписання сторонами з дати, визначеної в наказі (розпорядженні) про призначення особи на посаду, та повідомлення центрального органу виконавчої влади з питань забезпечення формування та реалізації державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування про прийняття працівника на роботу в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Альтернативний законопроект містить ті самі 14 пунктів обов'язкових істотних умов трудового договору укладеного в умовах договірного режиму регулювання трудових відносин, що містяться у основному законопроекті (реєстр. №5371).

Працівник вважається поінформованим про умови праці та наявність чи відсутність на його робочому місці небезпечних факторів з моменту підписання ним трудового договору.

Крім підстав, передбачених цим Кодексом, відповідний трудовий договір може передбачати додаткові підстави його розірвання з ініціативи суб'єкта малого підприємництва:

- 1) припинення у встановленому порядку державної реєстрації суб'єкта малого підприємництва;
- 2) значне зменшення обсягів виконуваних робіт або послуг, що надаються;
- 3) одноразове невиконання працівником без поважних причин умов трудового договору;
- 4) розголошення комерційної таємниці.

Про наступне вивільнення у випадках змін в організації виробництва і праці працівник має бути письмово або в інший зазначений в трудовому договорі спосіб повідомлений у строк, але не менше ніж за:

- 1) 15 календарних днів – якщо сума періодів трудових відносин працівника з цим роботодавцем становить до 6 місяців;
- 2) 20 календарних днів – якщо сума періодів трудових відносин працівника з цим роботодавцем становить до 5 років;
- 3) 30 календарних днів – якщо сума періодів трудових відносин працівника з цим роботодавцем становить понад 5 років.

За згодою сторін трудовий договір може бути розірваний без дотримання строків попередження, визначених частиною другою цієї статті, з виплатою грошової компенсації у розмірі, встановленому трудовим договором, але не менше подвійної середньомісячної заробітної плати за кожен календарний день зменшення строку такого попередження.

Звільнення вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, одиноких матерів при наявності дитини віком до чотирнадцяти років або дитини з інвалідністю, з ініціативи суб'єкта малого підприємництва допускається у разі ліквідації суб'єкта малого підприємництва без правонаступника.

Режим роботи (тривалість щоденної роботи (зміни), час початку і закінчення щоденної роботи (зміни), час початку і закінчення перерви), домовленості щодо надурочних робіт та роботи у вихідні, святкові та неробочі дні, робота в якій не проводиться, порядок надання вихідних днів і щорічних оплачуваних відпусток визначаються у відповідному трудовому договорі.

Тривалість щорічної оплачуваної відпустки працівника не може бути меншою, ніж встановлена Кодексом законів про працю України.

У випадку, якщо час надання щорічної відпустки не був встановлений у трудовому договорі або в ньому не визначена процедура надання такої відпустки, працівник має право вимагати надання відпустки в період, який

він вважатиме за необхідний, попередньо попередивши суб'єкт малого підприємництва за 30 календарних днів.

Заробітна плата таким працівникам виплачується в строки, що встановлені трудовим договором (колективним договором, якщо він укладався), але не рідше як один раз на місяць.

Про зміну визначених умов трудового договору суб'єкт малого підприємництва в письмовій формі попереджає працівника не менше ніж за 14 календарних днів.

Суб'єкт малого підприємництва одночасно з виконанням своїх обов'язків у сфері охорони праці працівників має право залучати для допомоги в організації і функціонування системи управління в цій сфері інших суб'єктів господарювання, що надають платні послуги з питань охорони праці.

На відміну від основного законопроекту, альтернативним законопроектом №5371-1 пропонується передбачити, що суб'єкт малого підприємництва самостійно визначає обсяг кадрових документів та документів з питань охорони праці, які підлягають оформленню та обліку. При цьому в обов'язковому порядку має вестися книга/реєстр наказів у письмовій або електронній формі, до якої/якого заносяться накази про прийняття працівників на роботу, їх переведення на іншу роботу, про звільнення працівників, про зміну умов праці та її оплати, про направлення у відрядження, залучення до надурочної роботи, до роботи у вихідні дні та святкові і неробочі, про застосування заохочень та дисциплінарних стягнень, про утримання із заробітної плати тощо.

31. Проекти законів про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дерегуляції трудових відносин (реєстр.№ **5388**), поданий Кабінетом Міністрів України, та про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження спрощеного порядку регулювання трудових відносин (реєстр.№ **5388-1**), поданий народними депутатами України Івченком В., Скороход А. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом (реєстр. №5388) передбачено внесення змін до Кодексу законів про працю України, законів України «Про охорону праці», «Про відпустки», «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», якими спрощується процедура укладення строкового трудового договору та проходження випробування при прийнятті на роботу, оптимізується порядок надання роботодавцем інформації працівникові про умови, що застосовуються до трудового договору (в тому числі щодо режиму роботи і часу відпочинку, відпусток та ін.), а також у ряді випадків виключається необхідність погодження з представниками професійних спілок питань припинення трудових відносин.

Змінами до Кодексу законів про працю України пропонується закріпити додаткові порівняно з діючим законодавством умови трудового

договору, зокрема, пропонується передбачити, що працівник та роботодавець можуть передбачити додаткові права, обов'язки і відповідальність сторін, умови матеріального забезпечення та організації праці, умови припинення договору, в тому числі дострокового.

Також пропонується встановити, що трудовий договір може бути безстроковим, що укладається на невизначений строк, та строковим, що укладається на визначений строк, але не більше ніж на п'ять років.

Кодекс доповнено статтею, яка містить положення щодо вичерпного переліку підстав щодо укладення строкового трудового договору, а також особливостей його припинення.

Пропонується також передбачити, що випробування не встановлюється в разі укладення трудового договору:

- 1) з особою, яка не досягла 18 років;
- 2) з вагітною жінкою;
- 3) строком до 12 місяців;
- 4) з особою з інвалідністю, направленою на роботу відповідно до рекомендації медико-соціальної експертизи;
- 5) в інших випадках, передбачених законом.

У статті 36 Кодексу законів про працю України пропонується розширити перелік підстав припинення трудового договору, доповнивши новим пунктом 8) додаткові підстави, передбачені контрактом або строковим трудовим договором, укладеним у письмовій формі.

Крім передбачених статтею 40 Кодексу підстав звільнення працівника з ініціативи власника, пропонується передбачити нову підставу - «у зв'язку з припиненням повноважень посадових осіб юридичних осіб, що діють на основі приватної власності».

Положеннями статті 391 визначено підстави продовження дії строкового трудового договору. Зокрема, статтю доповнено положеннями, якими передбачено, якщо трудовий договір, укладений на визначений строк, укладається з працівником повторно (два і більше разів) і перерва між звільненням та прийняттям на роботу становить менше двох тижнів, трудовий договір вважається продовженим на невизначений строк, крім випадків укладення строкового трудового договору, передбачених пунктами 1 - 11 частини першої статті 231 Кодексу.

Продовження трудових відносин для завершення виконання роботи, визначеної строковим трудовим договором, не вважається продовженням дії трудового договору на невизначений строк.

З Кодексу законів про працю України пропонується виключити статті 43 та 43¹, які регулювали питання щодо розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу за попередньою згодою виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника) чи без обов'язкового інформування виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника).

Проект також врегульовує питання матеріальної відповідальності працівників, притягнення працівника до матеріальної відповідальності в повному розмірі, умов трудового договору щодо повної матеріальної відповідальності, розміру прямої дійсної майнової шкоди та порядку її відшкодування, а також колективної матеріальної відповідальності.

Альтернативний законопроект (реєстр. №5388-1) на відміну від Урядового законопроекту (реєстр. №5388) не спрощує загальне регулювання трудових відносин, а спрощує їх регулювання у визначених сферах: у сфері малого підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність без потенційного або реального звуження фундаментальних прав людини, якими є трудові та профспілкові права.

Загалом, альтернативним законопроектом № 5388-1, передбачено внесення зміни до Кодексу законів про працю України, законів України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» та «Про відпустки» якими:

- запроваджується режим регулювання трудових відносин за трудовими договорами, який буде застосовуватися до працівників, які працюють у суб'єктів малого підприємництва та фізичних осіб, які не є підприємцями;

- конкретизуються вимоги до умов трудових договорів;

- виключається необхідність погодження з виборним органом первинної профспілкової організації перенесення за ініціативою роботодавця щорічної відпустки на інший період за письмовою згодою працівника у разі, коли надання щорічної відпустки в раніше обумовлений період може несприятливо відбитися на нормальному ході роботи підприємства, та за умови, що частина відпустки тривалістю не менше 24 календарних днів буде використана в поточному робочому році;

- закріплюється необхідність одержання дозволу від виборного органу первинної профспілкової організації для проведення надурочних робіт та роботи у вихідні дні замінюється на інформування профспілкової організації щодо таких робіт;

- уточнюється положення стосовно укладення строкових трудових договорів, зокрема, лише у випадках, коли трудові відносини не можуть бути встановлені на визначений строк з урахуванням характеру наступної роботи, або умов її виконання, або інтересів працівника та в інших випадках, передбачених законом.

- розширюється коло працівників, яким не встановлюється випробування при прийнятті на роботу;

- чітко встановлюється обов'язок роботодавця до початку роботи в рамках трудових відносин надати працівнику інформацію про основні аспекти цих відносин;

- уточнюється порядок здійснення окремих повноважень виборним органом первинної профспілкової організації.

- залишаються чинними статті 43 та 43-1 КЗпП тощо.

Глава 9 Кодексу законів про працю України «Матеріальна відповідальність працівника» викладається в новій редакції.

Кодекс законів про працю України доповнюється новою Главою XIV-1 "Особливості регулювання трудових відносин працівників, які працюють у суб'єктів малого підприємництва" в складі десяти статей, якими визначено:

- для цілей нової Глави XIV-1 під суб'єктами малого підприємництва, в тому числі мікропідприємництва (далі – суб'єкт малого підприємництва), розуміються:

суб'єкт мікропідприємництва: фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи - підприємці, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 10 осіб, та юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 10 осіб, при цьому річний дохід цих суб'єктів від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України;

суб'єкт малого підприємництва: фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи - підприємці, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб, та юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб, при цьому річний дохід цих суб'єктів від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України;

- врегулювання трудових відносин працівників, які працюють у суб'єктів малого підприємництва;

- строк трудового договору, умови та порядок поновлення строкового трудового договору;

- зміст трудового договору з суб'єктом малого підприємництва, істотні обов'язкові умови договору, перелік додаткових підстав його розірвання з ініціативи суб'єкта малого підприємництва;

- особливості розірвання трудового договору з ініціативи суб'єкта малого підприємництва;

- режими праці і відпочинку;

- умови оплати праці;

- про зміну визначених умов трудового договору суб'єкт малого підприємництва в письмовій формі попереджає працівника не менше ніж за 14 календарних днів, при цьому суб'єкт малого підприємництва, що є фізичною особою – підприємцем, має право змінювати визначені сторонами умови трудового договору лише в разі, коли ці умови не можуть бути збережені з причин, пов'язаних зі зміною організаційних або технологічних умов;

- особливості охорони праці;

- ведення суб'єктом малого підприємництва документів, пов'язаних з трудовими відносинами.

Відповідно до запропонованих змін строк попередження працівника про наступне вивільнення не може бути меншим:

15 календарних днів – якщо сума періодів трудових відносин працівника з цим роботодавцем становить до 6 місяців;

20 календарних днів – якщо сума періодів трудових відносин працівника з цим роботодавцем становить до 5 років;

30 календарних днів – якщо сума періодів трудових відносин працівника з цим роботодавцем становить понад 5 років.

За згодою сторін трудовий договір може бути розірваний без дотримання строків попередження.

32. Проект Закону України про внесення змін до статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо збільшення суми індексації щомісячних страхових виплат (реєстр. № **3011a** від 26.08.2020), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю.В. та Цимбалюком М.М., та проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо збільшення суми індексації страхових виплат (реєстр. № **3011a-1** від 11.09.2020), поданий народним депутатом України Королевською Н. Ю.

Поданими законопроектами за реєстр. № 3011a та за реєстр. № 3011a-1 пропонується викласти частину п'ятнадцяту статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі - Закон 1105) в новій редакції, передбачивши проведення індексації суми страхової виплати відповідно до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення» (далі – Закон 1232).

На відміну від законопроекту за реєстр. № 3011a, альтернативним законопроектом за реєстр. № 3011a-1 пропонується внести відповідні зміни до статті 2 Закону 1232, якими передбачити, що індексації підлягають:

щомісячні страхові виплати потерпілим на виробництві (з урахуванням виплат на необхідний догляд за потерпілим) та членам їхніх сімей і пенсій;

суми виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

33. Проекти законів України про внесення змін до Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" щодо збільшення розміру допомоги (реєстр. № **4006** від 01.09.2020), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю.В., Цимбалюком М.М. та іншими народними депутатами, та про внесення змін до деяких законів України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" щодо визначення розміру допомоги з урахуванням фактичного прожиткового мінімуму

(реєстр. № 4006-1 від 17.09.2020), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю., Солодом Ю.В., Гнатенком В.С.

Законопроектом № 4006 пропонується з 01 січня 2021 року визначати розмір державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям з урахуванням фактичного розміру прожиткового мінімуму для сім'ї та сукупного доходу такої сім'ї, а також скасувати норму, згідно з якою розмір державної соціальної допомоги може визначатися з урахуванням рівня забезпечення прожиткового мінімуму.

Альтернативним законопроектом № 4006-1 пропонується розмір державної соціальної допомоги визначати як різницю між середнім розміром фактичного прожиткового мінімуму та середньомісячним сукупним доходом сім'ї, що обчислено за останні шість календарних місяців перед зверненням за призначенням допомоги.

34. проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання додаткової оплачуваної відпустки чоловікам у зв'язку з народженням дитини (реєстр. № 4033), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю.В. та іншими.

Автори законодавчої ініціативи пропонують встановити новий вид відпустки для чоловіків – оплачувана відпустка у зв'язку з народженням дитини тривалістю до 10 календарних днів. Оплату такої відпустки, відповідно до положень законопроекту, пропонується здійснювати за рахунок коштів роботодавців. Водночас, до цієї відпустки власник або уповноважений ним орган зобов'язаний за заявою чоловіка приєднати щорічну відпустку незалежно від тривалості його роботи в поточному робочому році.

Для реалізації зазначеної мети автори пропонують внести зміни та доповнення до Кодексу законів про працю України (нова стаття 179-1) та Закону України «Про відпустки» (статті 4, 17-1, 20, 21 та 23).

35. Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» щодо встановлення належного рівня пенсійного забезпечення» (реєстр. № 4584), поданий народними депутатами України Королевською Н. Ю., Солодом Ю. В., Морозом В. В., Гнатенком В. С.

Законопроектом шляхом внесення змін до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» пропонується:

- для осіб, віднесених до категорії 1, передбачити щомісячну додаткову пенсію за шкоду, заподіяну здоров'ю, у розмірах від 50 до 100 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність в залежності від групи інвалідності (за чинною редакцією розмір відповідної додаткової пенсії встановлюється Кабінетом Міністрів України);

- для осіб, віднесених до категорій 2, 3, 4, передбачити щомісячну додаткову пенсію за шкоду, заподіяну здоров'ю, у розмірах від 20 до 40 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність (за чинною редакцією розмір відповідної додаткової пенсії встановлюється Кабінетом Міністрів України);

- встановити щомісячну компенсацію у разі втрати годувальника, що призначається на кожного непрацездатного члена сім'ї, який був на його утриманні в розмірі 50 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, незалежно від пенсії, передбаченої законодавством України (за чинною редакцією розмір відповідної компенсації встановлюється Кабінетом Міністрів України);

- встановити особам з інвалідністю, яким установлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою: для учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, евакуйованих із зони відчуження, відселених із зон безумовного (обов'язкового) відселення, осіб з інвалідністю з дитинства, які досягли повноліття пенсії у розмірі не нижче від 6 до 10 прожиткових мінімумів для осіб, які втратили працездатність, залежно від групи інвалідності; а для інших осіб з інвалідністю, щодо яких установлений причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, у розмірі не нижче від 2 до 4 прожиткових мінімумів для осіб, які втратили працездатність, залежно від групи інвалідності.

36. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо надання пільг громадянам України, що звертаються за вчиненням консульських дій» (реєстр. № 5015), поданий народним депутатом України Наливайченком В.О.

Проект розроблено з метою забезпечення державою гарантій соціального захисту уразливих категорій громадян України, а саме: постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесених до категорій 1 і 2, осіб з інвалідністю I, II груп, дітей з інвалідністю, а також громадян, які опинилися в надзвичайній ситуації під час перебування за кордоном. Проект Закону також розроблено з метою врегулювання питання застосування пільги зі сплати консульського збору за оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон особам, які не досягли 16-річного віку.

Законопроектом пропонується встановити пільги вищевказаним категоріям населення при сплаті консульського збору за вчинення окремих консульських дій в закордонних дипломатичних установах України під час перебування за кордоном.

37. Проект Постанови Верховної Ради України про вжиття невідкладних заходів спрямованих на гарантування виплат і доставку пенсій та грошової допомоги за місцем фактичного проживання їх одержувачів через акціонерне товариство "Укрпошта" (реєстр. № 5437 від 28.04.2021),

поданий народними депутатами України Чорним Д.С., Зуєвим М.С. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом № 5437 пропонується доручити Кабінету Міністрів України невідкладно внести зміни до Постанови № 277, а саме:

скасувати зміну способу виплати пенсій та грошової допомоги виключно через уповноважені банки з 1 вересня 2021 року, для:

- а) людей з інвалідністю II та III групи;
- б) осіб, здатних до самообслуговування та які не потребують постійного стороннього догляду;
- в) осіб, які не досягли 80-річного віку;
- г) одержувачів державної соціальної допомоги з числа осіб, які мають права на пенсію, та допомоги на догляд;

гарантувати виплату пенсій та грошової допомоги за місцем фактичного проживання їх одержувачів (за заявою) через акціонерне товариство «Укрпошта»;

скасувати покладення обов'язків на одержувачів пенсій та грошової допомоги щодо оплати за власний рахунок послуг з доставки пенсій та грошової допомоги;

скасувати автоматичне (без згоди одержувачів пенсій та грошової допомоги) відкриття поточних рахунків в уповноваженому банку для виплат пенсій та грошової допомоги з 1 вересня 2021 року.

При здійсненні контрольної функції за вказаний період Комітетом заслухано низку контрольних питань, проведено 2 слухання в Комітеті, 9 засідань «круглих столів», наради та зустрічі.

В порядку контролю на засіданнях Комітету заслухано питання:

11 березня 2021 року - «Про стан забезпечення Фондом соціального страхування України страхових виплат у разі захворювання або смерті медичних працівників у зв'язку з інфікуванням гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2».

15 березня 2021 року на засіданні Комітету розглянуто питання про стан виконання Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо формування державної політики у сфері праці, трудових відносин, зайнятості населення та трудової міграції» № 341-IX від 05.12.2019.

Комітет відзначив, що виникає низка проблемних питань з приводу виконання Закону в частині належної співпраці та комунікації між Мінсоцполітики та Мінекономіки, зокрема, щодо ліцензування діяльності з посередництва у працевлаштуванні за кордоном.

Також зауважено, що приєднання функцій з управління сферами праці та зайнятості як одного з блоків повноважень Мінекономіки в першу чергу призвело до суттєвого зниження оперативності в прийнятті заходів

державного реагування у зазначених сферах. Крім того, неефективною визначено політику у сфері зайнятості у період дії обмежувальних заходів у зв'язку із пандемією COVID-19.

За результатами розгляду питання Комітет прийняв рішення рекомендувати Кабінету Міністрів України розглянути питання щодо створення окремого центрального органу виконавчої влади відповідального за формування й реалізацію державної політики у сфері праці, зайнятості та управління трудовими ресурсами; Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України:

- вжити заходів щодо створення ліцензійного реєстру господарської діяльності з посередництва у працевлаштуванні за кордоном;
- до створення реєстру господарської діяльності з посередництва у працевлаштуванні за кордоном оприлюднити на своєму офіційному веб-сайті прийняті рішення у сфері ліцензування господарської діяльності з посередництва у працевлаштуванні за кордоном, включаючи рішення, які були прийняті до 01 квітня 2020 року.

16 квітня 2021 року заслухано звіт Міністра соціальної політики України Лазебної М.В., зокрема щодо:

- погашення Фондом соціального страхування України заборгованості по страхових виплатах за листками непрацездатності;
- стану запровадження Електронного реєстру листків непрацездатності.

Слухання у Комітеті:

07 квітня 2021 року у форматі відеоконференції проведено слухання у Комітеті на тему: **«Про стан виконання Стратегії подолання бідності»**.

У заході взяли участь народні депутати України, представники міністерств, центральних та місцевих органів виконавчої влади, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, сторін соціального діалогу, громадських організацій, наукових установ, засобів масової інформації.

Метою проведення слухань слугував аналіз і обговорення результатів реалізації Стратегії подолання бідності, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України у березні 2016 року, та напрацювання пропозицій до проекту нового документу.

За результатами слухань констатовано, що загалом за весь період реалізації Стратегії відбулися певні позитивні зрушення, які стали як результатом загального покращення економічної ситуації в країні, так і безпосередньо наслідком виконання завдань Стратегії. Впродовж 2017-2019 років закріпилася тенденція щодо зменшення масштабів бідності в Україні та загального покращення показників рівня життя. Проте, за результатами дев'яти місяців 2020 року в Україні спостерігалось зростання бідності за усіма основними монетарними критеріями. Очевидно, що погіршення

економічної ситуації у 2020 році, спричиненої запровадженням карантинних обмежень у зв'язку з поширення пандемії COVID-19, спричинило суттєве погіршення показників бідності.

Учасники слухань відзначили, що важливими кроками у боротьбі з бідністю є монетизація субсидій, збільшення розміру допомоги для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покращення доступу до медичних послуг сільського населення, забезпечення засобами реабілітації осіб з інвалідністю, створення передумов для підвищення прожиткового мінімуму. Також було обговорено реалізацію нового Закону України «Про соціальні послуги», диспропорції на ринку праці, питання пенсійного забезпечення, адресності соціальної допомоги, соціального захисту дітей, військовослужбовців, дистанційної роботи та інші.

За результатами слухань Комітет схвалив відповідні рекомендації Кабінету Міністрів України, Міністерству соціальної політики України, Міністерству економіки України, Міністерству розвитку громад та територій України, Міністерству освіти і науки України, Міністерству фінансів України, Державній службі статистики України, Державному центру зайнятості, обласним та Київській міській державним адміністраціям. Дані рекомендації передбачають вжиття заходів, зокрема, щодо вдосконалення статистичної надійності результатів розрахунків показників бідності, щодо розробки нової Стратегії подолання бідності, а також за категоріями осіб, залежно від того, у якій мірі вони потерпають від бідності в Україні: працююче населення, населення сільської місцевості та малих міст, сім'ї з дітьми та у складі яких є особи з інвалідністю, особи старше 75 років.

23 квітня 2021 року в режимі відеоконференції у м. Черкаси під головуванням голови підкомітету з питань соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи Арсенюка О.О. **проведено слухання на тему: «Чорнобильська катастрофа. Стан соціальної захищеності постраждалих осіб та актуальні завдання подолання наслідків»** за участі народних депутатів України, представників центральних органів виконавчої влади, Рахункової палати України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Пенсійного фонду України, Ради національної безпеки і оборони України, Фонду соціального страхування, наукових установ, громадських організацій та засобів масової інформації.

Метою проведення цього заходу було вивчення проблемних питань, пов'язаних з виконанням зобов'язань держави щодо соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській атомній електростанції.

На сьогодні є низка проблемних питань, пов'язаних з внесенням змін у 2014 році до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Зокрема, це питання розмірів:

- пенсійного забезпечення
- доплат за роботу у зоні відчуження, надання щорічної та додаткової відпусток, збереження заробітної плати у разі переведення на нижчеоплачувану роботу та у зв'язку з відселенням громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;
- виплат компенсацій та інших допомог певних видів, передбачених законом, громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Також:

- забезпечення безоплатним харчуванням дітей, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, санаторно-курортним лікуванням громадян, віднесених до категорії 1 та дітей з інвалідністю, інвалідність яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою;

- вчасних виплат допомог по тимчасовій непрацездатності громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Порушувалися питання щодо санаторно-курортного лікування громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи слід окремо зазначити, що мною як народним депутатом України, внесено до Верховної Ради України законопроект за реєстр. № 5416 яким пропонується:

передбачити право на отримання санаторно-курортної путівки без права лікування для осіб, які супроводжують громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесених до категорії 1, які мають I групу інвалідності та за висновком лікаря потребують постійного стороннього догляду чи допомоги;

передбачити право на отримання безоплатної санаторно-курортної путівки громадянам, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесеним до категорії 2;

надати право отримання пільги щодо сплати судового збору громадянам, постраждалим внаслідок ядерних аварій та випробувань, військових навчань із застосуванням ядерної зброї, віднесених до Закону;

доповнити посиленням на Закон України „Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи” з метою визначення категорій зон радіоактивного забруднення.

Цей законопроект спрямований на виконання рішення Конституційного Суду України від 17 липня 2018 року № 6-р/2018 та посилення соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесених до категорії 1, які мають I групу інвалідності, шляхом забезпечення їх санаторно-курортним лікуванням разом із супроводжуючою особою; зменшення навантаження на працівників санаторно-курортного закладу; приведення норм Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” у відповідність до норм чинного законодавства.

Крім того, за зверненням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Урядом було розроблено та подано на розгляд Верховної Ради

України проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» щодо підвищення рівня пенсійного забезпечення окремих категорій осіб», (реєстр. № 4555 від 29.12.2020), яким передбачається встановити з 2022 року рівні можливості пенсійного забезпечення для всіх учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС в частині використання права обчислювати заробітну плату з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня відповідного року. Проте не всі громадські організації погоджувалися з можливим прийняттям цього Закону. Водночас, вчора цей законопроект Верховною Радою України прийнято як Закон та сьогодні направлено на підпис Президенту України. Це гарна новина для громадян, які чекають на підвищення пенсійних виплат.

Окремо звернуто увагу на те, що варто передбачити видатки на поновлення фінансування бюджетної програми «Комплексне медико-санітарне забезпечення та лікування онкологічних захворювань із застосуванням високовартісних медичних технологій громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Разом з тим, комплексним розв'язанням завдань охорони здоров'я, соціальної політики і використання забруднених територій на основі державних цільових програм з цих питань та урахування інших напрямів економічної та соціальної політики, досягнень в галузі науки та охорони навколишнього середовища може стати прийняття Загальнодержавної програми подолання наслідків Чорнобильської катастрофи.

Ще одне проблемне питання, яке потребує розв'язання – це забезпечення житлом громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Починаючи з 2014 року бюджетна програма «Забезпечення житлом громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» не діє. З огляду на зазначене низка обласних державних адміністрацій постійно звертається до Комітету з проханням поновити фінансування зазначеної програми.

Слід зазначити, що навіть на державному рівні зупинено збір інформації за формою державного статистичного спостереження № 4-житлофонд «Квартирна черга та надання житлових приміщень» починаючи з 2016 року.

Оскільки порушене питання потребує термінового врегулювання та нагального вирішення, народними депутатами України, зокрема і членами Комітету напрацьовано та внесено до Верховної Ради України проєкт Постанови Верховної Ради України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення реалізації права громадян на житло» (реєстр. №5251 від 15.03.2021 року).

Проектом Постанови передбачається доручити Кабінету Міністрів України забезпечити проведення комплексного (змістовного) аналізу стану забезпечити громадян житлом за категоріями, у розрізі областей, міст, ОТГ,

відомств, а також в цілому по країні щодо кількості громадян, що перебувають у чергах; коштів, необхідних для забезпечення громадян житлом з урахуванням середньої вартості житла на відповідній території; середнього та максимального строку перебування на обліку громадян, динаміки руху житлової черги по роках з 1991 року; статистики отримання житла громадянами за останні 10 років.

Крім того передбачається здійснити верифікацію отриманої інформації Міністерством розвитку громад та територій України, Міністерством цифрової трансформації України та іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади із відповідними державними реєстрами.

На жаль на сьогодні залишається заборгованість з виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності, допомоги по вагітності та пологах. Очікуємо, що Міністерство соціальної політики України та Фонд соціального страхування запропонують шляхи вирішення цього питання.

Щодо виконання рішення Конституційного Суду України від 27.02.2020 року № 3-р/2020 та рішень судів можливе лише у разі збільшення бюджетних призначень за відповідними програмами соціального захисту громадян та внесення відповідних змін до Закону України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік щодо передбачення бюджетних призначень на виконання рішень судів та усунення колізій в діючому законодавстві в частині забезпечення єдиного підходу у визначенні розміру грошової допомоги.

Крім того, для упередження подібних ситуацій та збалансованості державного бюджету при його формуванні на кожен наступний рік доцільно між Апаратами Верховної Ради України і Верховного суду, Мінсоцполітики та Мінюсту налагодити постійний обмін інформацією щодо врахування судової практики при законотворенні. Основним завдання такого обміну повинен стати механізм реалізації судових рішень.

Щодо контролю за використанням коштів державного бюджету на виплату компенсацій та допомог громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, то наразі відсутня можливість ефективно зробити аналіз стану використання коштів державного бюджету на виплату компенсацій та допомог громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, оскільки відповідні міністерства не поінформували про виконання статті 16 Закону № 796 та Рахункова палата не здійснювала контрольні заходи за вказаною тематикою.

Щодо фінансового стану Державного закладу «Центр спеціалізованої медичної допомоги зони відчуження Міністерства охорони здоров'я України» м. Чорнобиль (далі - ДЗ «ЦСМДЗВ МОЗ України»).

Цей заклад виконує покладену на нього загальнодержавну функцію у сфері охорони здоров'я на забрудненій радіонуклідами території режимної зони безумовного (обов'язкового) відселення (далі - зоні відчуження).

На сьогодні, згідно даних Державного агентства України з управління зоною відчуження, на підприємствах зони відчуження працює близько 10000

громадян України, які постійно мешкають у різних населених пунктах України. Організація роботи: вахтовий метод роботи за графіками 4х3, 15х15 (крім ДСП ЧАЕС), безвахтовий метод роботи за графіком 5х2 (ДСП ЧАЕС). Норма тривалості робочого часу – 36 годинний тиждень. Умови праці: особливо шкідливі за списком № 1. Джерела фінансування: державний бюджет України, господарська діяльність підприємств (де це можливо за виробничою діяльністю).

Близько 2 тисяч із них являються учасниками ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, евакуйованими або постраждалими внаслідок Чорнобильської катастрофи.

В закладі, в силу об'єктивних та незалежних обставин, цілковито відсутній як спеціальний санітарний так і службовий автотранспорт для доставки працівників на робочі місця в зону відчуження. Працівники Чорнобильської зони та «самосели» потерпають від відсутності реанімобіля в медичному центрі. Державна служба екстреної медичної допомоги Київської області категорично відмовилася надавати профільним хворим допомогу на території зони відчуження, що інколи призводить до непоправних наслідків та трагічних результатів.

У м.Чорнобиль немає аптеки або аптечного кіоску, що позбавляє можливості придбати необхідні ліки. Також відсутні послуги АТ «Укрпошта».

За наслідками розгляду зазначених питань Комітетом схвалено рекомендації Кабінету Міністрів України та центральним органам виконавчої влади, а саме:

Уряду вжити заходів щодо поновлення фінансування державної бюджетної програми «Забезпечення житлом громадян, які постраждали внаслідок чорнобильської катастрофи» та збору інформації щодо наявності кількості осіб, забезпечити належний фінансовий стан Державного закладу «Центр спеціалізованої медичної допомоги зони відчуження Міністерства охорони здоров'я України» м.Чорнобиль та належними послугами осіб, які працюють та проживають в зоні відчуження, доручити органам центральної виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сферах охорони здоров'я, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи розробити та подати на затвердження Положення про організацію і функціонування Державного реєстру України (єдина інформаційна система), до складу якого входять соціологічні, дозиметричні і медичні підреєстри, зокрема, Український військовий реєстр і його підрозділи, що ведуться Міністерством оборони України, Міністерством внутрішніх справ України та Службою безпеки України, доручити центральному органу виконавчої влади до повноважень якого відносяться питання визначення територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, прозвітувати щодо виконання статті 2 Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 27 лютого 1991 року

№ 791а-ХІІ в частині проведення паспортизації населених пунктів України один раз на три роки.

Міністерству соціальної політики України:

розробити зміни до нормативно-правових актів Уряду, зокрема, постанови Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 року № 838 «Про розмір середньої вартості путівок для виплати грошової компенсації замість путівки громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» шляхом поетапного підвищення розміру середньої вартості путівки до фактичного розміру для компенсації замість путівок громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;

опрацювати питання щодо перегляду підходів до перерахунку пенсії, визначених Порядком обчислення пенсій особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1210 «Про підвищення рівня соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (із змінами);

забезпечити функціонування робочої групи з розроблення нових підходів до реформування системи соціального захисту постраждалих громадян внаслідок Чорнобильської катастрофи та інших ядерних аварій, до складу яких залучити представників профільних громадських організацій.

Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини поінформувати Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів про результати проведеної роботи Секретаріатом Омбудсмана щодо забезпечення житлом постраждалих громадян внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС в частині збору статистичних даних.

Рахунковій палаті України включити до плану роботи на 2021 рік питання ефективності використання коштів державного бюджету на виплату компенсацій та допомог громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Засідання «круглих столів»:

19 лютого 2021 року проведено засідання «круглого столу» на тему: «Посилення системного підходу до забезпечення державної підтримки членів сімей загиблих (померлих) ветеранів та забезпечення узгодженості дій органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері соціального та правового захисту Захисників України та членів їх сімей, створення в Україні ефективного механізму реалізації і забезпечення належних державних гарантій».

11 березня 2021 року проведено засідання «круглого столу» на тему: «Питання верифікації та моніторингу державних виплат», на якому розглядалися питання здійснення верифікації та моніторингу державних

виплат, запровадження адресного підходу надання соціальної підтримки населенню, спрямоване на те, щоб кінцевими отримувачами державних виплат були ті громадяни, які потребують допомоги держави.

За результатами проведеного «круглого столу» Комітет розробив та схвалив Рекомендації в яких враховані та систематизовані пропозиції народних депутатів України, органів державної влади та громадських організацій. Зокрема, пропозиції щодо:

запровадження та здійснення превентивної верифікації;

підвищення якості та оперативності інформаційного обміну між державними органами шляхом інтеграції інформаційних систем Міністерства фінансів України та суб'єктів надання інформації, розширення переліку державних реєстрів, з якими здійснюється обмін інформацією;

затвердження Порядку обміну інформацією між Міністерством фінансів України та Міністерством освіти і науки України для здійснення верифікації та моніторингу державних виплат;

вжиття заходів щодо опрацювання якості та однозначності даних, на підставі яких здійснюється верифікація допомоги по безробіттю та формуються відповідні рекомендації для Державної служби зайнятості;

забезпечення здійснення верифікації страхових виплат у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;

дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки структурними підрозділами з питань соціального захисту населення;

своєчасного опрацювання структурними підрозділами з питань соціального захисту населення рекомендацій, наданих Міністерством фінансів України за результатами верифікації державних допомог, пільг, житлових субсидій тощо.

13 травня 2021 року у м. Новоград-Волинський було проведено засідання «круглого столу» на тему: «Реалізація заходів щодо сприяння зайнятості населення, визначених Законом України «Про зайнятість населення» під головуванням Першого заступника Голови Комітету Цимбалюка М.М., у якому взяли участь народні депутати, представники центральних і регіональних органів виконавчої влади, Державного центру зайнятості, сторін соціального діалогу, громадських організацій, а також представники територіальних громад, депутати місцевих рад.

14 травня 2021 року у м. Житомир проведено засідання «круглого столу» на тему: «Участь громадськості у процесах соціального діалогу» під головуванням голови підкомітету з питань соціального захисту прав ветеранів Остапенка А.Д.

07 червня 2021 року проведено засідання «круглого столу» на тему: «Невиплата заборгованості по пенсіям внутрішньо переміщеним особам та

громадянам України, що мешкають на непідконтрольних територіях: порушення прав чи сьогоднішня реальність?».

У засіданні «круглого столу» взяли участь народні депутати України, представники центральних органів виконавчої влади, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Пенсійного фонду України, сторін соціального діалогу, громадських організацій, наукових установ, засобів масової інформації.

Учасники «круглого столу» обговорили проблеми, пов'язані із соціальним захистом внутрішньо переміщених осіб, зокрема відновленням усіх соціальних виплат. Відзначено, що головними з цих проблем є припинення або відмова у нарахуванні пенсійних виплат, недосконалість та складність процедур перевірки місць фактичного проживання внутрішньо переміщених осіб, відновлення документів та подальше оформлення документів для отримання соціальних виплат, пенсійного забезпечення тощо.

16 червня 2021 року під головуванням голови підкомітету з питань соціального захисту і реабілітації осіб з інвалідністю та регулювання діяльності їх підприємств і громадських об'єднань Сергія Гривка відбулося засідання «круглого столу» на тему: «Соціальний захист і реабілітація осіб з інвалідністю та регулювання діяльності їх підприємств і громадських об'єднань».

У засіданні взяли участь народні депутати України, представники центральних органів виконавчої влади, радник - уповноважений Президента України з питань безбар'єрності, радник – уповноважений Президента України з прав дитини дитячої реабілітації та майже 70 громадських організацій.

Представники громадських організацій осіб з інвалідністю під час засідання «круглого столу» активно обговорювали питання державної підтримки для реалізації своїх проєктів, заходів та програм у 2021 році та наступних роках, а також висловили високу зацікавленість у долученні до спільної розробки державних політик у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю.

6 липня 2021 року у м. Житомирі відбулося виїзне засідання «круглого столу» на тему: «Виконання та реалізація регіональних програм соціального захисту ветеранів війни та осіб, на яких поширюється Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

6 липня 2021 року у м. Житомирі відбулося виїзне засідання «круглого столу» на тему: «Утвердження й зміцнення єдності суспільства, розбудови його інститутів, відповідно до конституційних принципів і засад, уникнення соціальної напруги та протиріч, виховання майбутніх поколінь в середовищі поваги до ветеранів, їх внеску в існування та розвиток сучасної демократичної соціальної та правової держави».

08 липня 2021 року у м. Біла Церква Київської області проведено виїзне засідання «круглого столу» на тему: «Діяльність структурних підрозділів УТОС та УТОГ, їх підприємств, організацій та установ».

Метою проведення вказаного заходу є необхідність ознайомлення з діяльністю структурних підрозділів УТОС та УТОГ, їх підприємств, організацій та установ.

Участь у заході взяли народні депутати України, представники центральних органів виконавчої влади, громадських організацій та засобів масової інформації.

Робочі поїздки, наради та зустрічі:

26 лютого, 31 березня, 4 червня 2021 року проведено робочі наради з вивчення проблемних питань, пов'язаних з доопрацюванням проєкту Закону України «Про Захисників/Захисниць України та членів їх сімей» (реєстр. № 4389), поданого народним депутатом України Остапенком А. Д.

10 березня 2021 року відбулася робоча зустріч Голови Комітету Третякової Г.М. з менеджером проєкту ЄС-МОП «На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні» Антоніо Сантушем та координатором Міжнародної організації праці в Україні Сергієм Савчуком.

У ході зустрічі обговорювалася низка законопроектів, що стосуються законодавства України про працю, зокрема, проєкти Законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання деяких нестандартних форм зайнятості», «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі», «Про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо визначення поняття трудових відносин та ознак їх наявності». Представники проєкту ЄС-МОП надали технічні коментарі до вказаних законопроектів з пропозицією врахувати міжнародні та європейські стандарти з питань праці та відповідні успішні зарубіжні практики.

22 березня 2021 року за участі народних депутатів України – членів Комітету, представників центральних органів виконавчої влади, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Пенсійного фонду України, Фонду соціального страхування України, громадських організацій, засобів масової інформації здійснено робочу поїздку до м. Чорнобиль Київської області.

Метою робочої поїздки була зустріч з представниками центральних та місцевих органів влади, працівниками соціальних служб, закладів охорони здоров'я, громадських та ветеранських організацій щодо соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС.

Зокрема, учасників зустрічі було ознайомлено з фінансовим станом Державного закладу «Центр спеціалізованої медичної допомоги зони

відчуження Міністерства охорони здоров'я України» м. Чорнобиль (далі - ДЗ «ЦСМДЗВ МОЗ України»)

Цей заклад виконує покладену на нього загальнодержавну функцію у сфері охорони здоров'я на забрудненій радіонуклідами території режимної зони безумовного (обов'язкового) відселення (далі - зоні відчуження).

На сьогодні, згідно даних Державного агентства України з управління зоною відчуження, на підприємствах зони відчуження працює близько 10000 громадян України, які постійно мешкають у різних населених пунктах України. Організація роботи: вахтовий метод роботи за графіками 4x3, 15x15 (крім ДСП ЧАЕС), безвахтовий метод роботи за графіком 5x2 (ДСП ЧАЕС). Норма тривалості робочого часу – 36 годинний тиждень. Умови праці: особливо шкідливі за списком № 1. Джерела фінансування: державний бюджет України, господарська діяльність підприємств (де це можливо за виробничою діяльністю).

Близько 2 тисяч із них являються учасниками ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, евакуйованими або постраждалими внаслідок Чорнобильської катастрофи.

В 2020 році, згідно констатації факту головним розпорядником бюджетних коштів, заклад був профінансований із Державного бюджету України відповідно фінансування програми на 76,6% від потреби. На 2021 рік кошторисом передбачено на 2,1 млн. грн. менше від необхідного.

Раніше дефіцит фінансування покривався за рахунок спеціального фонду, який поповнювався коштами, які надходили до нього за рахунок відшкодування державі затрат на проведення закладом (згідно Статуту) медичних оглядів працівників певних категорій. У 2020 році сума надходжень до цього фонду зменшилася майже на 1,2 млн. грн. Це відбулося в результаті того, що заклад став заручником епідемії COVID-19 та потрапив у скрутне фінансове становище. Більшість роботодавців з метою економії коштів на основі легітимних підстав відмовляються проводити періодичні медичні огляди персоналу зони відчуження.

У зв'язку з епідемією COVID-19 в Україні, згідно пункту 24, підпункту 4 постанови Кабінету Міністрів України № 1236 від 09.12.2020 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COYU-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» роботодавцю тимчасово (на період карантину) дозволяється залучення до роботи працівників без проходження попереднього (під час прийняття на роботу) та періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників.

На початок 2021 року, всі накопичені раніше кошти на спеціальному рахунку використані в 2020 році. Заклад має заборгованість по оплаті послуг за 2020 рік майже 300 тис грн.

В результаті заклад втратив можливість до поновлення необхідного медичного устаткування, яке морально та фізично виходить із ладу, закінчує

терміни гарантійної використання. Заклад терміново потребує апарат для ультразвукової діагностики.

Крім того, в закладі, в силу об'єктивних та незалежних обставин, цілковито відсутній як спеціальний санітарний так і службовий автотранспорт для доставки працівників на робочі місця в зону відчуження. Працівники Чорнобильської зони та «самосели» потерпають від відсутності реанімобіля в медичному центрі. Державна служба екстреної медичної допомоги Київської області категорично відмовилася надавати профільним хворим допомогу на території зони відчуження, що інколи призводить до непоправних наслідків та трагічних результатів.

У м.Чорнобиль немає аптеки або аптечного кіоску, що позбавляє можливості придбати необхідні ліки. Також відсутні послуги АТ «Укрпошта».

Водночас у Державному бюджеті України на 2021 рік Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України передбачені видатки на заходи з ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС за бюджетними програмами за КПКВК 2708070 «Радіологічний захист населення та екологічне оздоровлення території, що зазнала радіоактивного забруднення» в обсязі 4,8 млн грн та за КПКВК 2708080 «Збереження етнокультурної спадщини регіонів, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи» в обсязі 9,4 млн грн.

Ці та інші нагальні питання для вирішення піднімалися учасниками зустрічі.

1 квітня 2021 року проведено робочу нараду щодо доопрацювання проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо підвищення рівня соціального захисту ветеранів війни (реєстр. № 3238), поданого народними депутатами України Тимошенко Ю.В., Цимбалюком М.М. та іншими народними депутатами України.

5 квітня 2021 року в режимі відеоконференції відбулася робоча нарада щодо проєктів законів України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» (щодо врегулювання збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з ювелірних виробів) (реєстр. № 4614), про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо врегулювання збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з ювелірних виробів) (реєстр. № 4615), подані народним депутатом України Стефанчуком М.О. та іншими народними депутатами України.

У робочій нараді взяли участь народні депутати України, представники Міністерства фінансів України, Державної податкової служби України, Пенсійного фонду України, громадських організацій та виробників ювелірних виробів.

08 квітня 2021 року під головуванням Третякової Г.М. за участі представників Міністерства соціальної політики України, Міністерства фінансів України, Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, Міністерства цифрової трансформації України, Пенсійного фонду України, Представництва Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців в Україні, АТ «Ощадбанк», благодійного фонду «Право на захист» відбулась робоча нарада з приводу реалізації права на пенсію внутрішньо переміщених осіб та осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях.

Під час наради обговорено питання дотримання прав внутрішньо переміщених осіб та осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях, на пенсійне забезпечення.

12 квітня 2021 року відбулася робоча зустріч з представниками громадської організації «Українське товариство сліпих» (далі – УТОС).

У зустрічі взяли участь Ліпціс Антон Олегович (член Комісії з правових питань УТОС), Гришин Юрій Юрійович (член президії Центрального правління УТОС), Пономарьова Леоніда Андріївна (депутат Київської обласної ради), Ільницький Костянтин Федорович (директор ПОГ "Вінницьке УВП УТОС").

Серед питань, що порушувалися під час розмови в Комітеті, були питання відсутності станом на початок квітня необхідних нормативних документів для фінансування громадських організацій в 2021 році, ефективності роботи УТОС в інтересах осіб з інвалідністю, репутації об'єднання серед органів влади та українського суспільства та його готовності отримувати бюджетну підтримку діяльності невиробничої сфери підприємств УТОС (підрозділів дозвілля, культури та мистецтв, бібліотек, реабілітаційно-оздоровчих підрозділів, тощо) на конкурсних засадах.

23 квітня 2021 року під головуванням голови підкомітету Остапенка А.Д. у м. Черкасах на базі Черкаської ОДА проведено робочу зустріч з ветеранами, учасниками бойових дій з питань щодо їх соціального захисту, зокрема реалізації права на пільговий проїзд, оплату житлово-комунальних послуг, забезпечення житлом.

13-14 травня 2021 року Перший заступник Голови Комітету Цимбалюк М.М. та голови підкомітетів Арсенюк О.О. та Остапенко А.Д. здійснили робочу поїздку до Житомирської області, під час якої було проведено робочу нараду щодо проблемних питань у сфері соціального захисту громадян під головуванням голови підкомітету з питань соціального захисту прав ветеранів Остапенка А.Д. та робочу нараду щодо нагальних питань соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, під головуванням голови підкомітету з питань соціального

захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи Арсенюка О.О.

Метою проведення вказаних заходів слугувало вивчення ситуації та обговорення напрямків сприяння зайнятості населення, створення умов для активного пошуку роботи безробітними, підвищення конкурентоспроможності осіб на ринку праці, стимулювання діяльності роботодавців, спрямованої на створення нових робочих місць та працевлаштування безробітних, створення умов для самозайнятості населення та підтримки підприємницької ініціативи, сприяння забезпеченню молоді першим робочим місцем, вдосконалення існуючої моделі соціального діалогу, розширення кола соціальних суб'єктів, залучених до процесу досягнення узгоджених соціальних цілей, обговорення актуальних проблем у сфері соціального захисту та ін.

За результатами робочої поїздки на засіданні 30 червня 2021 року Комітетом затверджено відповідне рішення Комітету та рекомендовано Кабінету Міністрів України, зокрема:

- напрацювати законодавчі пропозиції щодо непоширення дії Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» на правовідносини зі здійснення контролю за додержанням законодавства про працю та зайнятість населення;

- розробити стратегію модернізації соціального діалогу у територіальних громадах з покроковим планом її реалізації, а також програми розвитку підприємницької діяльності та професійної адаптації ветеранів та учасників АТО/ООС;

- переглянути у бік збільшення передбачені статтею 39 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» розміри доплат для громадян, які працюють у зоні відчуження;

- передбачити у Державному бюджеті України на 2022 рік кошти для придбання житла громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, відповідно до чинного законодавства;

- внести зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 12 липня 2005 року № 562 «Про щорічну допомогу на оздоровлення громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» в частині збільшення розмірів доплат;

- опрацювати питання щодо можливості передачі фондів колишнього військового госпіталю у м. Новоград-Волинський від Міністерства оборони України до Міністерства у справах ветеранів України та виділення коштів на відновлення його діяльності.

02 та 16 червня 2021 р. проведено робочу нараду з опрацювання законопроектів про заходи щодо упорядкування системи розрахунків розмірів прожиткового мінімуму, соціальних виплат, грошових платежів і стягнень та плати за надання адміністративних послуг (адміністративного

збору) реєстр. № 5045, поданого Кабінетом Міністрів України та реєстр. № 5045-1, поданого народним депутатом Королевською Н.Ю. та іншими народними депутатами України.

15 червня 2021 р. проведено робочу нараду з підготовки законопроекту щодо вдосконалення умов оплати праці працівників державного сектору.

29 червня 2021 року проведено робочу нараду з напрацювання пропозицій щодо проекту Закону України «Про найм та працевлаштування моряків» (реєстр. № 5240), поданого народним депутатом Третяковою Г.М. та іншими народними депутатами України.

30 червня 2021 року Голова Комітету Галина Третякова провела робочу зустріч з керівництвом Міністерства розвитку громад та територій України щодо вдосконалення порядку погашення заборгованості споживачів з оплати житлово-комунальних послуг в Україні.

Під час зустрічі з керівництвом Міністерства розвитку громад та територій України в Комітеті також обговорювався проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення порядку погашення заборгованості споживачів з оплати житлово-комунальних послуг (реєстр. № 3613), який розглядається Комітетом у якості головного та доопрацьовується. У разі прийняття законопроекту парламентом, в Україні буде запроваджена реструктуризація боргів споживачами житлово-комунальних послуг, що склалися перед управителями будинків шляхом розстрочення їх сплати строком до 60 місяців. Проект акту також повертає громадянам право на отримання житлової субсидії, у разі укладання договору реструктуризації відповідної заборгованості.

06 липня 2021 року під головуванням заступника Голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Вадима Струневича у Комітеті відбулася робоча зустріч з головою Всепольського Об'єднання Профспілок Анджеєм Радзіковським, головою міжнародної профспілки українських працівників у Польщі Юрієм Карягіним та головою правління Спілки вчителів Польщі Славомиром Броняжем щодо працевлаштування громадян України у Республіці Польща, яких, за оцінками експертів, налічується 1,5 млн. осіб.

У зазначеному заході взяли участь народні депутати України Анатолій Драбовський, Артем Ковальов, Олександр Куницький, представники громадської ради при Комітеті та громадської ради при Міністерстві соціальної політики України.

Упродовж п'ятої сесії Комітет здійснював інформування громадськості про свою діяльність, зокрема, шляхом розміщення

інформації в глобальній інформаційній мережі Інтернет на офіційному вебсайті Верховної Ради України та на офіційному вебсайті Комітету, на сторінці Комітету у Фейсбуці, у засобах масової інформації.

На сайті Комітету розміщено 66 пресрелізів, на офіційній Фейсбук-сторінці - 93 публікації.

4 червня 2021 року у газеті Верховної Ради "Голос України" вийшло розлоге інтерв'ю Голови Комітету Галини Третьякової на тему: «Соціальна політика в ринкових умовах».

Крім того, організовано відкриття **26 квітня 2021 року** в кулуарах Верховної Ради України тижневої тематичної фотовиставки «Чорнобиль. 35», а також прес-брифінг керівництва Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів для засобів масової інформації з нагоди 35-х роковин з дня аварії на Чорнобильській АЕС. Захід проведено з метою вшанування подвигу учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Вагоме місце у роботі Комітету за період п'ятої сесії Верховної Ради України IX скликання займав розгляд і аналіз звернень громадян, громадських та профспілкових організацій, опрацювання запитів на інформацію.

За звітний період у Комітеті опрацьовано **6634 звернень**, у тому числі 32 звернення народних депутатів України, 613 звернень громадян.

На виконання Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI і Розпорядження Голови Верховної Ради України "Про забезпечення виконання Закону України "Про доступ до публічної інформації" від 11 травня 2011 р. № 393, в Єдиній базі запитів на інформацію Верховної Ради України опрацьовано 17 запитів на публічну інформацію, направлених до секретаріату Комітету відповідно до предмету відання.

Питання організаційного забезпечення секретаріатом законотворчої, інформаційної та іншої фахової діяльності Комітету регулярно розглядались на нарадах працівників секретаріату.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

В И С Н О В О К

**щодо проектів законів України
про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо
удосконалення процедури вирішення індивідуальних трудових спорів
(реєстр. № 5555)**

**та про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо
удосконалення процедури вирішення індивідуальних трудових спорів
(реєстр. № 5555-1)**

За дорученням Голови Верховної Ради України Разумкова Д.О. та відповідно до пункту 3 частини першої статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на своєму засіданні 14 липня 2021 року (протокол № 84) розглянув проекти законів України про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо удосконалення процедури вирішення індивідуальних трудових спорів (реєстр. № 5555), поданий Кабінетом Міністрів України (далі – законопроект № 5555), та про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо удосконалення процедури вирішення індивідуальних трудових спорів (реєстр. № 5555-1), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю. та іншими (далі – альтернативний законопроект № 5555-1).

Законопроектом №5555 Уряд пропонує запровадити оновлений порядок вирішення індивідуальних трудових спорів, зокрема, шляхом залучення медіаторів.

Для реалізації зазначеної мети в новій редакції викладається глава XV «Індивідуальні трудові спори» Кодексу законів про працю України (ст.ст. 221-230).

Отже, запропонованими змінами Уряд запроваджує, окрім існуючих варіантів вирішення індивідуальних трудових спорів, а саме за участі комісії по трудових спорах та вирішення трудового спору у судовому порядку, новий для трудових відносин в Україні механізм врегулювання трудового спору - проведення у визначеному законом порядку медіації.

Законопроектом також пропонується виписати понятійний апарат, зокрема передбачити визначенні індивідуального трудового спору, його предмет та сторони.

Індивідуальний трудовий спір — розбіжності між працівником і власником або уповноваженим ним органом, що виникають після укладення трудового договору, до його укладення або після його припинення.

Предметом індивідуального трудового спору можуть бути питання укладення, зміни, припинення трудового договору, встановлення або зміни умов праці, оплати праці, виконання вимог законодавства про працю, угод, колективного чи трудового договору та інших вимог сторін індивідуального трудового спору щодо порушення їх прав.

Сторонами індивідуального трудового спору є працівник і власник або уповноважений ним орган чи фізична особа, яка використовує найману працю. Стороною індивідуального трудового спору може бути також особа, яка раніше перебувала у трудових відносинах, а також особа, якій відмовили в укладенні трудового договору.

Законопроект № 5555 також визначає третіх осіб, які можуть представляти інтереси сторін трудового спору, зокрема, це адвокати, представники профспілкової організації, членом якої є працівник, або інші особи, уповноважені в установленому законом порядку.

Крім того, законопроектом обмежено строк звернення працівника до суду про стягнення заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат протягом року з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про таке порушення. На сьогодні цей строк не обмежений.

Скорочено до трьох місяців строк для звернення роботодавця в суд щодо вирішення індивідуального трудового спору, окрім питань стягнення з працівника матеріальної шкоди до яких, як і зараз, застосовується строк в один рік з дня, коли роботодавець дізнався або повинен був дізнатися про порушення своїх прав.

Альтернативним законопроектом № 5555-1, як і основним, пропонується запровадити аналогічний законопроекту № 5555 порядок вирішення індивідуальних трудових спорів. Обидва законопроекти майже повністю дублюють свої положення

Основною відмінністю альтернативного законопроекту № 5555-1 є відсутність строків позовної давності, у разі звернення особи до місцевого суду з позовом про стягнення належних їй сум заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат.

Крім того, у разі тривалого (більше року) розгляду судами спору про незаконне припинення трудового договору, суд матиме можливість прийняти рішення про виплату особі середнього заробітку за весь час вимушеного прогулу або різниці в заробітку за час виконання нижчеоплачуваної роботи.

При обговоренні обох законопроектів народні депутати України – члени Комітету зазначили, що імплементація процедури медіації до законодавства України є вектором позитивних змін. Інститут медіації вже вистояв довготривалу перевірку в інших країнах, як-то у США і Франції, та довів свою ефективність для усіх сторін спору. Медіація вважається швидким, доступним, економним та ефективним способом вирішення конфліктів, зокрема тих, що виникають між працівниками та роботодавцями. Сама процедура медіації є простою і прозорою.

Отже, запропонована законопроектом процедура медіації є актуальним та сучасним способом вирішення трудових спорів.

Не зважаючи на позитивні сторони обох законопроектів спрямовані на оновлення порядку вирішення індивідуальних трудових спорів та запровадження процедури медіації, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини звертає увагу на скасування проектами діючого на сьогодні положення частини п'ятої статті 235 КЗпП України, відповідно до якого у разі затримки видачі трудової книжки з вини власника або уповноваженого ним органу працівникові виплачується середній заробіток за весь час вимушеного прогулу.

Натомість запроваджується норма, відповідно до якої «якщо неправильне формулювання підстави припинення трудового договору перешкоджало працевлаштуванню фізичної особи на іншу роботу, суд приймає рішення про виплату їй власником або уповноваженим ним органом, фізичною особою, яка використовує найману працю, середньої заробітної плати за весь час вимушеного прогулу» (стаття 227 КЗпП України в запропонованій законопроектом редакції).

Водночас з огляду на те, що статтею 24 Кодексу законів про працю України передбачено обов'язок громадянина подати трудову книжку при укладенні трудового договору, затримка її видачі попереднім роботодавцем може призвести до відмови у наступному працевлаштуванні.

Враховуючи зазначене, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини пропонує залишити норму діючої частини п'ятої статті 235 Кодексу законів про працю України щодо виплати працівникові середнього заробітку за час вимушеного прогулу у разі затримки видачі трудової книжки з вини власника або уповноваженого ним органу.

Крім того, народні депутати України – члени Комітету наголосили на встановленні обмеження строків звернення особи до суду з позовом про стягнення належних їй сум заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат трьома роками з дня, коли вона дізналася або повинна була дізнатися про таке порушення.

Запропоновані обмеження строку звернення до суду суттєво звужують зміст та обсяг існуючого права працівника на звернення з позовом про стягнення належних йому сум заробітної плати без обмеження будь - яким строком, як це визначеного чинною статтею 233 Кодексу законів про працю України, та обмежують право осіб володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, якою є заробітна плата.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України надало до законопроекту № 5555 та альтернативного законопроекту № 5555-1 низку зауважень.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету ухвалив рішення, що законопроект № 5555 не буде мати впливу на показники бюджетів. У разі прийняття законопроекту № 5555 він може набирати чинності згідно із законодавством.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини надав низку зауважень до законопроекту № 5555.

Міністерство фінансів України у своєму висновку зазначає, що реалізація положень законопроекту № 5555 та альтернативного законопроекту № 5555-1 матимуть вплив на видаткову та дохідну частини бюджету.

Міністерство економіки України не підтримує прийняття альтернативного законопроекту № 5555-1.

Державна служба України з питань праці зауважень до урядового законопроекту № 5555 не має.

Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні висловив свої зауваження до законопроекту № 5555.

Конфедерація роботодавців України висловили свої пропозиції та зауваження до законопроекту №5555.

Інститут законодавства Верховної Ради України та Національний інститут стратегічних досліджень надали низку зауважень до урядового законопроекту № 5555.

Враховуючи вищезазначене та результати обговорення законопроектів, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив цей висновок і рекомендує Верховній Раді України вказані проекти законів включити до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за результатами їх розгляду у першому читанні:

проект Закону України про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо удосконалення процедури вирішення індивідуальних трудових спорів (реєстр. № 5555), поданий Кабінетом Міністрів України, прийняти за основу та доопрацювати його до другого читання з урахуванням узгоджених пропозицій сторін соціального діалогу;

проект Закону України про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо удосконалення процедури вирішення індивідуальних трудових спорів (реєстр. № 5555-1), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю. та іншими, відхилити.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено Голову Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третьякову Г.М.

Проекти постанов Верховної Ради України додаються.

Голова Комітету

Г.Третьякова